

„A gyermek természetesen kíváncsi és nyitott, a baj akkor kezdődik, amikor ezt megölik benne. Ezért fontos, hogy már a legelején nyissunk teret az érdeklődésének. Persze, ezt könnyebb mondani, mint megvalósítani, hiszen már a tanítókat is szoros időkeretek korlátozzák. Valahogy meg kell tartani a rendszert, de nagyon fontos, hogy a gyereket ne alázzuk meg, ne rázzuk le, ne lökjük vissza durván az általunk elképzelt lecketerv medreibe.”

TARTALOM

3. tanterem

Új ösztözművészeti műhely
Sepsiszentgyörgyön –
Lőrincz Anna írása

10. lélekjelenlét

Világá kiáltott örök haraggal
gondolni egykori iskolákra,
tanárookra –
Kerekes Edit írása

14. láthatár

Petőfi arcai a Forradalom
utca 48. szám alatt –
Bíró Sándor írása

15. láthatár

#ezegyjóiskola
#ezegyrosszrendszer –
Kerekes Ákos írása

18. tanárszemmel

A gyermek és a sport:
ne kiabáljon be a pályára
a szülő –
Matei Linda írása

21. tanterem

A „madarak atyjáról”
elnevezett versenyen
az ifjú természetbúvárok –
Deák Szidónia írása

23. hivatalos

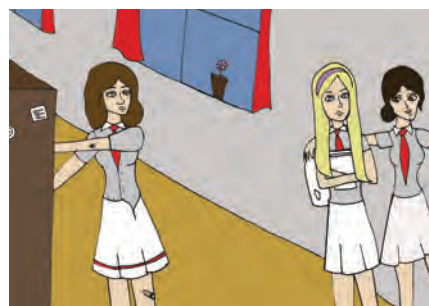
1. láthatár

Tetszhalott állapotban is él
a Rákóczi szelleme –
Szucher Ervin beszélgetése
Tamási Zsolttal

8. láthatár

Bár fontos a vizsga, az élet
nem a vizsgákról szól –
Bíró István beszélgetése
a finn Jukka Sinnemäkiel

20. magánterület

Fogas kérdés –
László Noémi írása

6. portré

Beszélgetés Kovrig Magdolna
erdőszentgyörgyi tanárnővel –
Antal Erika interjúja

16. szülői szemmel

Ki fejlessze a gyermek időérzékét? –
Bartha Réka írása

22. iskola és kultúra

Ki Orbán Balázs, és mire
tanított minket? –
Mihály Gyopár-Henrietta
írása

FOTÓ: GOZNER GERTRUD

12.

A kincses város fiataljai is ünnepeltek
március idusán

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel

• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport

• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok

• magánterület • térkép

**Olvassa a
Magyar Közoktatást
a 2023-as évben is!**

www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2022–2023-as tanévben is számítunk megtisztelő figyelemükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreatív fejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagainkat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Interjú Tamási Zsolttal, a felszámolt marosvásárhelyi II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium igazgatójával

Tetszhalott állapotban is él a Rákóczi szelleme

Ideális esetben 2024 őszétől indulhatna újra a tavaly bírósági úton felszámolt marosvásárhelyi II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium. A harmadszori megalakítás folyamatát legutóbb Maros megye prefektusa akadályozta meg, így ismét az igazságszolgáltatás döntésétől függ a majdani tanintézmény sorsa. Ettől függetlenül a Bolyai Farkas Elméleti Líceum kötelékébe sorolt iskola saját épülettel és tanári karral éli a kívülről majdhogynem önállóan tűnő életét. Volt vezetője, Tamási Zsolt, aki a Bolyai keretében megkapta az egyik igazgatóhelyettesi tisztséget, úgy véli, a jelenlegi tetszhalott állapotban mind a tanároknak, mind a diákoknak sikerül éltetni a rákóczi szellemet.

– *Lelkileg mennyire viseli meg az oktatót és a diákot az, hogy lassan már megalakulása óta bizonytalanság övezi az iskola létét?*

– Azok, akik már régóta az iskolánk tagjai – oktatók, tanulók, szülők –, már edzettek. Amikor 2022 májusában a legfelsőbb bíróság elrendelte az iskola felszámolását, a régi motorosok teljes lelki nyugalommal fogadták a hírt. Azoknál, akik mindössze egy-két éve kerültek be a rendszerbe, az első pillanatban ijedséget tapasztaltunk. Viszont nagyon hamar ők is átvették a gimnázium alaphangulatát, azt a nyugodtságot és optimizmust, ami általában minket jellemez. Órára bemenet számos esetben én magam is azzal szembesültem, hogy a diákok figyelmeztettek, ha valamikor azt mondtam, hogy az iskolában mosolyogni kell, akkor legyek szíves, tegyek róla, és én is mosolyogjak. És igazuk volt! Azt a modus vivendit próbáljuk életben tartani, hogy ha valaki belép az iskolaépületbe, a továbbiakban is érezze úgy magát, mint egy rákóczi. Merthogy papíron valóban a Bolyaihoz tartozunk, de a belső hangulat tényleg nem változott.

– *Az oktatás szempontjából is teljesen helyükre kerültek a dolgok?*

– Szerencsére a Bolyai vezetésével teljes egyetértésben a katedrákat továbbra is az addigi rendszernek megfelelően sikerült elosztanunk. Azontúl, hogy a gyűléseket közösen tartjuk, nincs keveredés, minden osztály maradt az addigi tanárával. Ugyan nem a mi, hanem a Bolyai belső szabályzata szerint működünk, ennek

dacára a diákjaink a régi szabályzatok betartását önként, zokszó nélkül vállalják. Senki nem kötelezi őket, mégis büszkén viselik a rákóczi egyenruhát, önszántukból használják az egyházi köszönési formát. Az ünnepségeinket is, mint például a tanévnnyitót és -zárót, a gólyabált, a szalagavatót is külön szervezhetjük. A Bolyai kapacitása is véges, ezért nem is lehetne annyi diákot egy helyre összeszeterelni. Többfelől is kérdezősködték a nyílt napokról, a felvételiéről, ami azt jelenti, hogy iskolánk iránt most is nagy érdeklődés mutatkozik. Egy külső szemnek fel sem tűnik, hogy 2022. május 4. egy választóvonal volt az iskola életében. Adminisztratív vonalon ellenben rengeteg problémát okozott a bírósági ítélet. Hogy csak egy példát említsek: majdnem ellehetetlenítette az Erasmus-programban való részvételünket. Az európai partnerek eléggé nehezen értették meg, hogyan fordulhat elő, hogy egy romániai részt vevő iskola egyik napról a másikra felszámolódik. Hónapokat vett igénybe, amíg az itthon, Bukarestben és Brüsszelben dolgozó jogászok megoldást találtak arra, hogy a futó Erasmus-projektjeinket miként vegye át a Bolyai úgy, hogy a korábbi kiadásaink elszámolása is lehetővé váljon.

– *A felvételi időszakában sem érződött, hogy a szülők bizalma megingott volna, és emiatt kevesebb diák jelentkezett volna?*

– Ellenkezőleg, túljelentkezést tapasztaltunk. A múlt tanévet 486 tanulóval zártuk, az ideit 554-gyel kezdtük. Ez a látványos növekedés annak tulajdonítható, hogy a múlt tanévben nem volt végzős

osztályunk. Nem azt mondom, hogy nem távozott senki, de úgy, ahogy egyesek mentek, mások jöttek. A kilencedik osztály elvégzése után tapasztalható klasszi-

Tamási Zsolt

kus mozgásokról van szó. A lényeg, hogy jelenleg majdnem maximális létszámmal működünk.

– *Valamikor még esti tagozat indítását is tervezték. Ez dugába dőlt történet?*

– Még a 2015/16-os tanévben fogalmazódott meg az igény az esti osztályok indítására. Közigazgatási technikusokat szerettünk volna képezni, pontosabban a minisztériumi engedély birtokában 2017 elején el is kezdtük az oktatást. Miután a bíróság először függesztette fel a katolikus iskola működését – akárcsak a második elakasztáskor –, a nappali tagozat átkerült a Bolyai Farkas Elméleti Líceum irányítása alá. Ugyanezt a lépést nem lehetett megvárni az esti tagozattal, így gyakorlatilag az az osztály a levegőben maradt. A diákok szétszéledtek,

volt, aki román tagozaton folytatta, aki viszont anyanyelvén szeretett volna tanulni, Nyárádszeredát választotta, de sajnos többen abbahagyták a tanulmányaikat. És vannak még egynéhányan, akik várnak és reménykednek. A 2018-as újrainduláskor felmerült az újrapróbálkozás lehetősége, csakhogy a felmérések arra engedtek következtetni, hogy nem lenne kellő számú jelentkező. Ezért inkább az alulról való építkezésre összpontosítottunk, azonban mire az önkormányzattal közösen megteremtettük a katolikus óvoda működtetéséhez szükséges feltételeket, megszűletett a tavaly májusi jogerős ítélet.

– *A múlt nyáron említette, hogy két út áll az iskola, pontosabban annak újraalapítása előtt. Melyik ez a kettő, és melyiken indulnak el?*

– A még érvényben lévő oktatási törvény értelmében valóban több lehetőség kínálkozik. Lehet nulláról alapítani iskolát, de ebben az esetben a kérdés az, hogy ki a kezdeményező. Nyilván, esetünkben egy állami intézménynek, azaz az önkormányzatnak kellene felvállalni ezt a szerepet. Lehetséges úgy is iskolát létrehozni a semmiből, hogy az egyház vállalja a kezdeményezést. Ez nemcsak hogy nem egy bevett szokás Romániában, de hátrányokkal is jár. Annak dacára, hogy az egyház közhasznú tevékenységet folytat, az iskoláját az állam nem tekinti közhasznúnak, ebből adódóan csak az akkreditáció után hajlandó folyósítani a gyermeklétszám alapján megállapított fejkvótát. Ez azt jelenti, hogy négy éven keresztül, az összes jóváhagyás megszerzéséig, a működési költségeket a római katolikus egyháznak kellene fedeznie. Létezik egy harmadik lehetőség is, a leválasztással való intézményalapítás. Mi ezen az úton indultunk el, Marosvásárhely önkormányzata még az elmúlt évben megfogalmazta ama igényét, hogy a 2023/24-es tanévtől a Bolyai Farkas Líceumból váljon ki a leendő katolikus iskola. Csakhogy a tanácsi határozat meghozatalát követően a tanfelügyelőség nem adta áldását a javaslatra. Pedig nem egy általunk kitalált módszer alapján jártunk el, hanem a brassói ortodox iskola alapításának a lépéseit követtük. Mint ahogyan 2018-ban a minisztérium ugyanúgy hozta létre a vásárhelyi katolikus iskolát, mint a temesvári görögkeletit.

– *Úgy tudom, a törvény itt is nyitva hagyott egy kiskaput, a tanfelügyelőség álláspontja mindössze konzultatív jellegű, a szaktárca fölülírhatja.*

– Amennyiben a tanfelügyelőség hozzájárul, az önkormányzattal közösen kéri a romániai közoktatási minőségbiztosítási hatóságot, az ARACIP kötelező ellenőrzését. Ha meg negatívan véleményezi a városháza kezdeményezését, akkor a szaktárca az, amely megvizsgálhatja és eldöntheti, hogy a két intézmény, az önkormányzat, illetve a tanfelügyelőség indoklása közül melyiket fogadja el. Csakhogy még mielőtt a polgármesteri hivatal a minisztériumhoz fordult volna, Maros megye prefektusa megtámadta az önkormányzat iskolaalapításra vonatkozó határozatát, ezzel mintegy felfüggesztve az összes eljárást. Most a bíróságnak kell eldöntenie, hogy a városatyák törvényesen jártak-e el, jártunk-e el, vagy sem, amikor szavazásra került az iskolaalapítás kérdése. Bármilyen ítélet születik, kifutottunk a határidőkből, így az ősztől biztosan nem indíthatjuk újra a katolikus gimnáziumot.

– *Viszont ha az önkormányzat újból megszavazza az iskolaalapítást, a kormányhivatal ismét el tudja gáncsolni. Elvégre itt sokkal többről van szó, mint egy egyszerű középiskola léteről.*

– Mi tagadás, az iskolaalapítást és -működtetést akadályozó eszközök tárháza szinte kifogyhatatlan. Az elmúlt évek történései is azt tanúsítják, hogy egy eléggé erős ellenszélben kellett dolgoznunk. Mi sem hagytuk, és nem is hagyjuk magunkat, hisz a közösségi akarat rendkívül erős. Ebben a tetszhalott állapotában is a Rákóczi komoly közösségi támogatásnak örvend.

– *Miként lehetne a tanfelügyelőséget jobb belátásra bírni? Mit lehet remélni egy olyan intézménytől, amely fennállása óta Maros megyében jobbára csak nyírbálta vagy nyírbálni próbálja a magyar oktatást?*

– Azt látom, hogy az utóbbi időben a tanfelügyelőség elég jól alátámasztja a döntéseit. Pontosabban: ha nem biztosak valamiben, a minisztériumhoz fordulnak tanácsért. Hogy mégis miért alakulnak így a dolgok, nem tudom. Amikor átlépek az intézmény küszöbét, azt érkekelem, hogy a kollégák empátiával

viszonyulnak az ügyünkhöz, csodálkozva az iskola felszámolásán. És nem csak a magyar nemzetiségű tanfelügyelők tűnnek meglepettnek. Ugyanakkor azt is tudom, hogy az egykori főtanfelügyelő meghurcoltatása, a perek és azok kimenetele után a döntéshozók sokkal elővigyázatosabbá váltak. Félnék, nehogy egy olyan döntéshez adják a nevüket, amely megkérdőjelezhető. Merthogy az elmúlt években a megkérdőjelezhetetlen döntések miatt is járták egyesek az ügyészséget. Nemcsak a tanfelügyelőségen, majdnem minden egyes érintett intézményben érezni, hogy az iskola és az alapítását felvállaló személyek meghurcoltatása rányomja a bélyegét az illetékesek felelősségvállalására, viselkedésére, lelkiállapotára. Amikor csak az iskola pusztaléte is szóba kerül, ritkán fordul elő, hogy valaki ne indulatosan vagy érzelemmentesen nyilatkozzon. Ahogy számunkra az iskola újraalapítása és működtetése a fontos, másoknak éppen az ellenkezője képezi a prioritást.

– *Mi vethetne véget ennek az egyértelműen etnikai színezetű macska-egér játéknak?*

– Folyamatosan jelennek meg újabb és újabb miniszteri rendeletek, és megvan minden esély arra, hogy nemsokára egy új tanügyi törvény szülessen. Ettől függetlenül az még kérdés marad, hogy a régi jogrend értelmében elindított folyamatok mennyire illeszkednek majd az új törvény keretei közé. Intézményünk valamennyi tagja tisztában van azzal, hogy ma még senki nem látja a kényszerállapot végét, azonban tudatában van annak, hogy a szándékunk teljesen egyértelmű. Addig is, amíg sikerül az önállósodás kiharcolása, igyekszünk megőrizni a közösségi kohéziót.

– *Ideális esetben mikortól önállósulhatna újra a katolikus iskola?*

– Mivel a prefektúra elgáncsolta a tavaly hozott önkormányzati döntést, 2023 szeptemberét lekéstük, így nem marad más hátra, mint hogy reménykedjünk, hátha 2024 őszén mégiscsak újraindíthatjuk az iskolánkat.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

Új összművészeti műhely Sepsiszentgyörgyön

Decemberben „robbant be” a köztudatba a Föld Szint, amelynek ötletgazdáival azzal lepték meg az érdeklődőket, hogy a sepsiszentgyörgyi Sugás Áruház egyik földszinti termében alakították ki a nyitott műhelyt, ahová bárki arra járó csatlakozhat. Az ötletgazdák: Vetró Bodoni Barnabás képzőművész, Fekete Zsolt színész és Simon László grafikus azt meséli, tavaly télen kezdtek el rendszeresen találkozni egy képzőművészekből, zenészekből álló baráti társasággal, hogy megvitassák, kit milyen téma foglalkoztat, illetve hogy mit tudnának együtt alkotni. A legfontosabb közös téma a térhiány volt, vagyis hogy Sepsiszentgyörgyön nincs olyan hely, ahol együtt lehetne alkotni, ahol be lehetne mutatkozni akár olyanoknak is, akik nem végzett, hivatásos művészek. Ebből a megfontolásból született meg a Föld Szint nyitott tér, ahol december óta már közel ötven eseményt szerveztek, és egészen május végéig már tele is van naptárjuk programokkal. Vetró Barnabással és Fekete Zsolttal beszélgettünk az új összművészeti térről.

Baráti társaságként indult a kezdeményezés

Fekete Zsolt az indulásról elmondta: tavaly télen kezdtek el hivatásos és nem hivatásos képzőművészek, zenészek találkozni – Kolumbán Hanna, Daczó Enikő, Ilyés Réka, Fazakas Etele, Vetró Barnabás, Simon László, illetve ő –, hogy beszélgessenek egy-egy téma kapcsán. Hetente egyszer találkoztak, az egyik visszatérő téma a térhiány volt: nem nagyon van olyan felület, ahol be tudnának mutatkozni azok a képzőművészek, zenészek, akik nem feltétlenül végzett, hivatásos művészek.

Vetró Barnabás hozzátette, Sepsiszentgyörgyön akkoriban kulturális vagy kortárs művészeti klubtevékenységek nem nagyon működtek, a koronavírus-járvány után azt tapasztalták

színészekkel, táncosokkal, zenészekkel beszélgetve, hogy a közönség elmarad, egyre kevesebben érdeklődnek. „Ilyen típusú találkozások, mint amiket mi folytattunk a télen, nagyon régen voltak utoljára Szentgyörgyön. Hetente egyszer találkoztunk, és élménybeszámolókat osztottunk meg egymással arról, hogy ki min dolgozik, milyen kiállítást látott, mi történik a nagyvilágban, és az milyen hatással volt rá” – emlékezett vissza a képzőművész.

Arra a kérdésre, hogy hogyan képzeli el a projektet három év múlva, Fekete Zsolt úgy válaszolt: mindenképpen hisz abban, hogy az a fajta mentalitás, amit ők képviselnek, a diákok, fiatalok, egyetemisták körében is alternatívát jelent majd. Olyan alternatívát, amit mindenképpen terjeszteni kell. Emiatt arra gondoltak, hogy kis fiókszervezeteket lehetne létrehozni, például Nagyváradon, Kolozsváron, vagy bárhol, ahol igény van az ilyen jellegű mozgulásra.

Fekete Zsolt úgy vélte, Szentgyörgyön nagy a pezsgés a fiatalok körében, ám nincsenek olyan helyek, ahol megmutatkozhatnak, csak intézményesített vagy egyesületek és civil szervezetek formájában – ide viszont nem tud sok

ember bekapcsolódni. „Azt éreztük a beszélgetések során, hogy lenne pár ember, aki nagyon szívesen csatlakozna egy ilyen jellegű kezdeményezéshez. Jó lenne egy közös tér, kis műhelyekkel, amelyekben mindenki egyénileg dolgozik azon, amin akar. Egy hasonló helyen reflektálni lehet egymás alkotásaira, és esetleg lehet közös kiállításokat is rendezni. Ebből indultunk ki, amikor kitaláltuk a Föld Szintet” – részletezte a színész.

Bevásárlóközpontban az összművészeti tér

Vetró Barnabás felidézte, az ötlet megszületése után elkezdtek nézni a helyeket Sepsiszentgyörgy központjában. Olyan tereket kerestek, amelyek éppen használaton kívül, üresen állnak. Végül megtalálták a Sugás Áruház földszinti terét, ahonnan korábban elköltözött egy üzlet. Éppen üresen állt, így gyorsan fel is hívták a menedzsert, aki tárt karokkal fogadta a kezdeményezést. Vetró Barnabás szerint azzal, hogy a bevásárlóközpontban működhet a helyszín, olyan teret hoztak be a művészeti kontextusba, amely azon kívül esne egyébként. Így olyanokat is be tudnak vonni a kiállításokba, akik csak átjáróként tartózkodnak az áruházban. Hozzátette, fontos számukra, hogy ne sorakozzanak be egyik kiállítótér műsorpolitikájába sem, hanem teljes szabadsággal tudjanak dolgozni.

Fekete Zsolt hozzátette, egy ilyen fajta kezdeményezés ötletét egyébként már elég régen, négy-öt évvel ezelőtt is boncolgatták Szentgyörgyön, ám akkor nem sikerült valóra váltani. Vetró Barnabás úgy látja, nagyon mesebelinek és hihetetlennek tűnik az egész történet, hogy a földszinti teret megkaphatták, és ott működhetek januárig, majd az áruház harmadik emeletére költözhetek fel, egy még nagyobb térbe, amelyet mind a mai napig bérmentesen használhatnak.

Milyen programok zajlottak eddig?

Az ötletgazdák elmondták, teljesen önkéntes alapon indult a kezdeményezés, ezért gyorsan és operatíván tudtak eseményeket szervezni. Fekete Zsolt úgy vélte, bátran hívhatják magukat összművészeti térnek, hiszen december óta a táncművészetén kívül minden más ágazatában szerveztek eseményeket, „lavinaszerűen” jöttek egymás után a rendezvények. Március 25-én lesz az első táncperformanszuk, az M Studio két táncosa, Balázs Judit és Deák Zoltán fognak megnyitni egy kiállítást.

Mint Vetró Barnabás és Fekete Zsolt felsorolták, decemberben nyílt rajzórát tartottak a Művészeti Népiskola felnőtt diákjaival együtt, de létrejött a *Kápráztass el!* elnevezésű csoportos kiállítás is. Zenekari próbára is sor került a Művészeti Népiskola oktatóival, diákjaival. Tartottak audiovizuális performanszt, tárlatvezetést Korodi Janka színművésszel, kóruspróbát a Református Kollégium zenekarával és a Refsonor diákkórusral, linómetszet-készítő műhely, felolvasóest, monotípiaműhely, angyaljárás és tűzzsonglórperformansz is helyet kapott a programban.

Januárban is számos eseménnyel készültek: elhozták Botos Attila *Old Mood/ Wood* című kiállítását, de tartottak kollázműhelyt Kányádi Irénnel, tárlatvezetést Oláh Eszter színművésszel, projekciót és beszélgetést Útő Gusztáv képzőművésszel. Linómetszet-készítő műhelyt Ilyés Réka tartott, mesemintázáson vettek részt a helyi művészeti egyetem diákjai, a karakterépítő műhelyt Bilibók Anita vezette. Sor került *Az ezermester titkai* című beszélgetésre is Zayzon Ádám díszlet- és jelmeztervezővel, valamint kerekasztal-beszélgetésre, amelynek témája *Fotográfia és művészet* volt.

Februárban osztályfőnöki órát tartottak a térben a Mikes Kelemen Elméleti Líceum hetedik osztályosainak, de elhozták Réti Kincső Zita és Csákány Erika munkáit is a *Sosem volt* című kiállítás keretében. Ezenkívül szerveztek zenés improvizációt, maszkkészítő workshopot, pianopróbát, volt több tárlatvezetés a *Sosem volt* című kiállítás kapcsán, és a Mathias Corvinus Collegium diákjai is ellátogattak hozzájuk.

Miért fontos a diákok számára az új tér?

Fekete Zsolt elmondta, az eseményeken először inkább diákok vettek részt, főleg a népművészeti iskolából. Az elején sok olyan eseményük volt, amit nem ők indítványoztak: a különböző iskolák, líceumok tanárai, diákjai jöttek az ötlettel, hogy esetleg bemehetnének-e a térbe próbálni vagy valamilyen fajta tevékenységet végezni.

Vetró Barnabás úgy vélte, nem föltétlenül akartak a fiatalokra fókuszálni, de így alakult, mivel szerinte ilyen szempontból van egyfajta hiányossága a városnak. „Amikor például a Művészeti Népiskolával szerveztünk zongoraudíciót, azt tapasztaltam, hogy nagyon izgultak a gyerekek, holott csak mi voltunk ott, meg a szülők. Akkor jöttem rá arra, hogy valószínűleg azért van így, mert ritka számukra ez a fajta megnyilvánulási lehetőség. A Föld Szinttel készen állunk az

Missziójukról elmondta, legfontosabb számukra a bennük lévő tettekreklés fejlesztése és ennek „stafétaszerű” továbbadása a fiatal generáció és a közösség számára, közzismert és kevésbé ismert összművészeti csatornákon keresztül.

ilyen jellegű események befogadására is, ami meglátásom szerint hiánypótlást jelenthet és nagyon hasznos a diákok számára” – magyarázta. Hozzátette, egyre többen keresik meg őket, nemrég például Kézdivásárhelyről is jelentkezett egy zenetanár, aki szeretné elvinni diákjait a Föld Szinthez.

A képzőművész hozzátette, a Sugás Áruház ugyanakkor egyfajta átjáróház is, ezért eseményeik nagyon sok embert elérnek, a közönség mindig véletlenszerűen tevődik össze, így kicsit ki is mozdították az áruházat a megszokott körforgásából. „Feldobtuk a bevásárlóközpont időközönkénti monoton hangulatát, és végül nagyon jól otthonra találtunk benne” – mesélte.

Egyre több iskolával működnek együtt

Vetró Barnabás arról is beszélt, milyen terveik vannak még. Elmondta, a projekt elkezdésekor mindent „szívából-lélekből” csináltak, úgy, ahogy jónak látták. Ennek hatására kezdték a különböző iskolák megkeresni őket, hogy szeretnének együttműködni velük. Jelenleg már van egy szerződésük a Gödri Ferenc Általános Iskolával, az intézmény a minisztériumnál pályázott egy olyan programra, amelynek célja, hogy segítsen csökkenteni az iskolaelhagyók számát. Ennek keretében a tanév végéig heti egy alkalommal különböző műhelymunkákat visznek majd az iskolába, Vetró Barnabás kezdi a műhelymunkát. Ennek keretében a gyerekek próbálják önmagukat jobban megismerni, olyan kérdéseket feszegetnek, mint hogy kik is ők valójában, hol élnek, hogyan élnek – ezt a témát vizuálisan és írásban is körbejárják. Az elképzelés szerint készül majd fotó a diákokról, rajz arról, hogy milyen a szobájuk, hol laknak, és írásban is megpróbálják majd önmagukat megjelentetni.

Foglalkoznak a hátrányos helyzetűekkel és a társadalom periferiáján élőkkel

Vetró Barnabás hozzátette, a Gödri Ferenc Általános Iskola esetében hátrányos helyzetű diákokról van szó, ő pedig sokat dolgozott, és szeret is olyan gyerekekkel dolgozni, akiknek másképp nem lenne esélyük művészeti ágakkal találkozni. Ezekkel a gyerekekkel meg lehet szeretetni a művészetet, és meg lehet mutatni nekik azt, amiről azért maradnának le, mert olyan helyről származnak, ahol nem lehetett részük ilyen jellegű oktatásban.

„Nálunk a Föld Szinten a szociális érzékenység nagyon erős. Vállaljuk, hogy szeretnénk foglalkozni a hátrányos helyzetűekkel, a betegekkel, vagy a társadalom peremén élőkkel is. Nem elit szervezet vagyunk, hanem próbálunk azokhoz is eljutni, akiknek talán mi vagyunk az egyetlen esélyük, hogy a kulturális közegbe belekóstoljanak” – emelte ki. Hozzátette, igyekeznek a román-magyar kapcsolatokra is odafigyelni, nemrég járt náluk a Constantin Brâncuși Szaklíceum igazgatónője, aki szintén szeretne partnerséget, így a román iskolával egy három műhelyes

pályázatot találtak ki. Fekete Zsolt hozzátette, terveznek egy *Olvass, ha mersz* elnevezésű projektet is a Sepsibook könyvfesztivállal közösen, ennek keretében két román színész fogja a román fiatalokat, diákokat koordinálni az új projektben. Felolvasásokat fognak tartani mindennap két hónapon keresztül, egészen addig, amíg a Sepsibook könyvvásár és kortárs irodalmi fesztivál megkezdődik.

Mi a Föld Szint missziója?

Vetró Barnabás arról is beszélt, hogy még nagyon az elején tartanak a projektnek, így problémát jelent például, hogy nem tudnak fizetni a kiállítóknak, tárlatvezetőknek, hiszen ők maguk is önkéntes munkát végeznek. Elhatározták, hogy a közeljövőben mindenképpen azon lesznek, hogy megpróbáljanak pályázatokból, partnerségekből megteremteni egy stabil anyagi helyzetet. Jelenleg hárman intézik a projekt minden velejáróját, működtetik a Facebook- és Instagram-oldalukat, foglalkoznak a szervezéssel, pályázatírással és lebonyolítással, és dokumentálnak mindent, ráadásul műhelyeket is vezetnek, ezért szükségük lenne több erőforrásra. „A rendszeren kívül vagyunk, nincs mögöttünk semmilyen intézmény, abszolút civil kezdeményezés a miénk. Próbálkozunk intézményekkel is partnerséget kötni, de elég nehéz. A Művészeti Népiskola odaállt mellénk, és próbál segíteni, az is elképzelhető, hogy majd az önkormányzattal is lesz partnerségi kapcsolatunk, de egyelőre csak a saját lábunkon állunk” – részletezte Vetró Barnabás. Fekete Zsolt hozzátette, robbanásszerűen indult a projekt, most jutottak el odáig, hogy papírra vessék: kik ők, mi a missziójuk, milyen céljaik vannak – azért, hogy pályázatok megírásakor egyszerűbb dolguk legyen. Mint mondta, céljaik hat nagy egységből állnak: műhelymunkák stabil és folytonos üzemeltetéséből, kiállítások, aukciók, árverezések megvalósításából, kül- és beltéri műtermek és próbatermek kialakításából, művészetterápiás csereprogramok szervezéséből. Együtt akarnak működni hasonló gondolkodású civil szervezetekkel, egyesületekkel, közösen szerveznének kisebb és nagyobb eseményeket, és létre szeretnének hozni egy Föld Szint Webgalériát.

A nemrég indult sepsiszentgyörgyi Föld Szint ösztönművészeti műhely mindenkihez szól, mindenkit meg kíván szólítani

Missziójukról elmondta, legfontosabb számukra a bennük lévő tettrekészség fejlesztése és ennek „stafétaszerű” továbbadása a fiatal generáció és a közösség számára, közismert és kevésbé ismert ösztönművészeti csatornákon keresztül. Ugyanakkor céljuk szélesebb körben nyitni és lehetőséget biztosítani mindenkinek: hátrányos helyzetűeknek, fiatal képzőművészeknek, a hétköznapi embereknek. Terveik szerint a jövőben nyitott műhelyeket szerveznek a következő ágazatok számára: linó, kollázs, fotó/ videó/ médiaműveltség, monotípus/frottázs, rajz/ grafika, agyagozás, színterápia, dráma, hangterápia, irodalom/slam, kreatív újrahasznosítás és dekorációs/design.

Több erdélyi városba is elvinnék a projektet

Arra a kérdésre, hogy hogyan képzelik el a projektet három év múlva, Fekete Zsolt úgy válaszolt: mindenképpen hisz abban, hogy az a fajta mentalitás, amit ők képviselnek, a diákok, fiatalok, egyetemisták körében is alternatívát jelent majd. Olyan alternatívát, amit mindenképpen terjeszteni kell. Emiatt arra gondoltak, hogy kis fiókszervezetek lehetne létrehozni, például Nagyváradon, Kolozsváron, vagy bárhol, ahol igény van az ilyen jellegű megmozdulásra. Zsolt pár év múlva egy egész

nagy szociális vállalatként képzei el a Föld Szintet.

Vetró Barnabás úgy képzei, hogy lesz mindenképpen irodájuk, raktárunk, kiállítóterük, mindenképpen terjeszkedésben gondolkodnak már most is, hiszen a Sugás Áruház helyszíne alkalmas találkozókra, beszélgetésekre, viszont kiállításokra nem. A jelenlegi helyet megtartanák székhelyüknek, de közben próbálnak irodát, kiállítóteret és raktárhelyiséget találni magunknak, így kétlaki vagy akár többlaki létet próbálnak kialakítani.

A képzőművész kiemelte, eseményeiket május végéig kigondolták, megszervezték, most jutottak el oda, hogy tudjanak előre tervezni. Mint mondja, örömmel látják, hogy az emberek akkor is mennek a Föld Szinthez, amikor éppen nincsen esemény. „Rengetegen jönnek egyszerűen csak ott lenni a térben, beszélgetni, találkozni. Mi ennek nagyon örvendünk, hiszen a Föld Szintet nyitott műhelynek képzeltük el, ahová bárki bármikor betoppanhat. Ha bárki fontosnak tartja építő és nevelő törekvésünket, szívesen fogadunk bármiféle támogatást” – tette hozzá Vetró Barnabás.

LŐRINCZ ANNA

lorincz.anna@protonmail.com

Beszélgetés Kovrig Magdolna erdőszentgyörgyi tanárnővel

Kárpótol a gyerek tudásra való nyitottsága

– Mi köti Erdőszentgyörgyhöz? Mitől vált Önnek fontossá e város, ami korábban falu volt?

– Mi köt Erdőszentgyörgyhöz? Valójában nem vagyok tősgyökeres erdőszentgyörgyi, amolyan „jöttmentek” voltunk itt – ahogy azt a „bennszülöttek” mondták. Ténylegesen 1948 márciusától elég sokat hányódott a csa-

Édesanyám Jobbágyfalváról származott, és sikerült elérnie – egészségi állapotomra hivatkozva, ugyanis másfél éves koromban gyermekparalízis lettem, ennek következtében a bal lábam lebénult –, hogy nagymamámhoz kerüljek, így a Bongárdon félbemaradt harmadik osztályt Jobbágyfalván fejeztem be. A család szétszóródott, a szülők Vásárhelyen, a bátyám Kolozsváron, én Jobbágyfalván. Néhány hónap múlva a szüleim Nyárádszeredában munkahelyet kaptak, és letelepedhettek, de édesapámnak rendszeresen jelentkeznie kellett a milícián.

– Így Nyárádszeredában végezte el az általános iskoláit?

– Igen, a hét osztályt, majd sikeresen felvételiztem a marosvásárhelyi 4-es számú leánylíceumba. A 8. osztályt félbe kellett hagynom a soroza-
tos műtétek miatt, de egy év múlva folytattam ugyanott. Közben a szüleim Erdőszentgyörgyre költöztek, ott találtak munkahelyet. A véletlen úgy hozta, hogy azokban az években indult Erdőszentgyörgyön a középiskola, így a 9–11. osztályt már itt végeztem. A szüleim sok gond és nehézség árán igyekeztek új otthont teremteni, az évek során családi házat építettek, próbáltak új gyökereket eresztetni ebben a nagyközségben. Az elmondottak alapján talán nem meglepő, ha azt mondom, hogy ifjúságom legszebb éveit, a középiskolás évek kötnek Erdőszentgyörgyhöz, a diákévek, a nagyszerű diáktársak.

Akkoriban, az 1950-es években, valóban falu volt ez a település, a középiskola is éppen csak az első lépéseit tette, felszereltsége is hiányos volt, de ezt ellensúlyozta az a lelkes fiatalokból álló tanári kar, amelynek tagjai a Bolyai Egyetem frissen megszerzett oklevelével a zsebükben legjobb tudásuk szerint igyekeztek a vidék hátrányait pótolni. És sikerült nekik!

Belőlünk, a falusi kislányokból és leánykékből a lehető legtöbbet hozták ki. Az érettségi után a 24-ből 16-an végeztünk egyetemet vagy főiskolát. Igen, falu volt ez a település, de rajonközpontként működött, és rendelkezett egy olyan hivatalnokréteggel, amely igényelte a művelődést. Így havonta láttunk legalább egy színházi előadást – minden magyar színház megfordult nálunk. De az iskola is kitett magáért. Sok esetben a diákok, illetve a tantes-

Az elmondottak alapján talán nem meglepő, ha azt mondom, hogy ifjúságom legszebb éveit, a középiskolás évek kötnek Erdőszentgyörgyhöz, a diákévek, a nagyszerű diáktársak.

Kovrig Magdolna

FOTÓ • ANTALERKA

ládunk. Valójában Beszterce-Naszód megyében születtem, egy nagyon kicsi, románok lakta faluban, Bongárdon, ahol édesapám – miután hazajött a hadifogságból – nagynénje örököséként a birtok ügyeit intézte. Az egyetlen magyar család a faluban mi voltunk. Természetes, hogy bátyám és én is román nyelven tanultunk meg írni, olvasni – később ennek a pár évnek köszönhetően nem volt gondunk a román nyelv tanulásával. Otthon viszont édesanyám tanított magyarul írni, olvasni. Csakhogy 1948 márciusának egyik éjszakáján álmunkból felvertek, kiadták a parancsot, hogy szedjük össze a legszükségesebb ruhaneműt, aztán pakoltak, és a besztercei milíciára szállítottak, majd Marosvásárhelyt jelölték ki kényszerlakhelyül.

tület mutatott be színdarabokat, vagy szerveztek irodalmi esteket – szép emlékü magyartanárnak, Hochmal Ervin irányításával. Az iskolai könyvtár szegényes volt, de szinte havonta érkeztek a könyvesüzletbe a jobbnál jobb könyvek, és tanáraink segítségével apró részletekben vásároltuk meg a számunkra fontos köteteket. A közös mozilátogatások, a pezsgő sportélet, a sok-sok kirándulás közösséggé kovácsolt bennünket, és olyan útravalóval tarisznyált fel, amely kihatott egész későbbi életünkre is. Találónak érzem ekkori életemre Kölcsey gyakran idézett gondolatát: „Nincs szebb kora az emberiségnek, mint az első ifjúság éveit. Azon láncok, melyek akkor kötöttek, nem szakadnak el örökké, mert nem a világban kerestünk még akkor barátokat, hanem barátainkban leltük fel az egész világot.”

– De nem csak ennyi köti Önt ehhez a településhez.

– Ha csak ennyi kötne ehhez a városkához, az is életre szóló lenne. De eközben itt lelt otthonra a családom, innen indultam a kolozsvári egyetemre, ide jöttem haza a vakációkban. És tanári kihelyezésemkor is ehhez a településhez igazítottam a választásomat, így kerültem Szentdemeterre, ahol 10 évig tanítottam, míg nem sokadik kérvénye-

Az 1989-es változások egyik döntő fordulata éppen az volt, hogy a román tagozaton tanuló magyar diákok átiratkoztak a magyar tagozatra, hirtelen megugrott a magyar osztályok száma, ami tanárhiányt eredményezett az első időben.

zésemre megkaptam magyartanári kinevezésem az egykori középiskolámba, ahol hajdani tanárain szeretettel fogadtak kollégájukká. A következő több mint 30 évi tanítás után, úgy érzem, ezek a kötelek még erősebbek lettek. Hiszen itt éltek és itt haltak meg a szüleim. Bátyám ugyancsak itt tanított, itt alapított családot, itt tanultak a gyerekei. Ennek a most már kisvárosnak az életébe mi is bekapcsolódunk, otthon vagyunk benne – már rég nem érezzük jöttmentnek magunkat. Életem jelentős részének színhelye ez a kisváros úgy, ahogy van: mindenféle néppel, rigolyáival, örömeivel, gondjaival, egy szóval a maga hétköznapijaival és ünnepeivel.

– Hogyan kezdte a pályáját?

– A pályakezdésem Szentdemeterhez kötődik, ahol szinte 10 évig tanítottam. Itt tapasztaltam meg a kolozsvári egyetemi élet pezsgése után a falusi valóságot. Majdnem a világ végén volt ez a kis falu. A mezőn keresztül gyalogosan lehetett megközelíteni Gyulakutát, illetve egy másik irányból ugyancsak gyalogosan a 2 km-re fekvő Kendet.

Autóbusz az első években nem jött be a faluba. Gyalogosan lehetett közlekedni, óvatosan kerülgetve a majdnem láb-szárközépig érő sarat. De emberek éltek itt is, sok-sok értelmes gyerekkel, akiknek tudásra nyitott tekintete kárpótolt mindenért. Jó volt ott tanítani. És egy olyan tantestületbe kerültem, amelynek mindössze 2 tagja rendelkezett egyetemi/ főiskolai végzettséggel, a többiek tanítói oklevéllel, de lelkiismeretesen tanítottak mindent, amit kellett. Igazi lámpásai voltak az akkori falunak. Az ő segítségükkel kapcsolódtam be a pedagógiai munka számomra addig ismeretlen részleteibe. Tőlük tudtam meg, hogy a falusi tanító a falu mindenese is. Voltam falusi könyvtáros, rendeztem színdarabokat a kollégáknak és az iskolásoknak, egy szóval tettük, amit kell, amire igény mutatkozott.

1973-ban sokszori áthelyezési kérvényemet jóváhagyta a megyei tanfelügyelőség, és ettől kezdve egykori középiskolám magyar nyelv és irodalom tanára lettem, illetve a francia mellékszakomat is gyakorolhattam.

– Az erdőszentgyörgyi líceum akkori nőtte ki magát a megye egyik leg-erősebb líceumává...

Új szárnyal bővült a líceum épülete, a rajoni néptanács egykori székhelye, a Rhédey-kastély is az iskola használatába került.

– Igen. A vidék jó képességű gyerekei ide iratkoztak be. Néhai Hatos Samu mintegy 16 éves igazgatói tevékenysége alatt a tanulók létszáma megnövekedett, 1960-tól román tagozat is indult a középiskolában, a magyar tagozaton több párhuzamos osztály is működött. A település időközben megszűnt rajoni központ lenni, ez a nagyközség életében visszaesést jelentett, a hivatalnokréteg távozását eredményezte, a község közösségi élete visszaesett. De az iskola még sokáig tartotta a színvonalat. Egyre több Erdőszentgyörgyön végzett diák jutott be az egyetemekre.

Felszereltsége ekkor már hasonló volt más középiskolákéhoz. Új szárnyal bővült a líceum épülete, a rajoni néptanács egykori székhelye, a Rhédey-kastély is az iskola használatába került. Az iskolai könyvtár jelentős könyvtálmánnyal rendelkezett, de az érdeklődők használhatták a községi könyvtá-

Gyalogosan lehetett közlekedni, óvatosan kerülgetve a majdnem láb-szárközépig érő sarat. De emberek éltek itt is, sok-sok értelmes gyerekkel, akiknek tudásra nyitott tekintete kárpótolt mindenért.

rat is. A vidéki gyerekek számára volt bentlakás, étkezdé. Új sportterem, két sportpálya segítette a testnevelést, ennek eredményeként a különböző versenyeken előkelő helyeket szereztek az iskola tanulói. A törés akkor következett be, amikor az elméleti oktatást szaklíceummá alakították át az 1980-as években. De még így is az oktatás elég jó színvonalat képviselt. Bárki továbbtanulhatott, ha kitartóan dolgozott, a tanárok mindent megtettek, hogy segítsék az érvényesülésüket. Viszont sajátos módon a magyar tagozaton lassacskán egyre kevesebb helyet hirdettek meg, így sokan kényszerültek a román tagozatot választani. Ez természetesen sokakat visszavetett a tanulásban.

Az 1989-es változások egyik döntő fordulata éppen az volt, hogy a román tagozaton tanuló magyar diákok átiratkoztak a magyar tagozatra, hirtelen megugrott a magyar osztályok száma, ami tanárhiányt eredményezett az első időben.

(Interjúnk második, befejező részét következő, áprilisi lapszámunkban olvashatják.)

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Beszélgetés a finn Jukka Sinnemäki-vel, a világ legjobb tanára cím birtokosával

Bár fontos a vizsga, az élet nem a vizsgákról szól

„Az emberi kapcsolatok a legfontosabbak az oktatásban, ehhez meg nem szükséges pénz, erre nem kell keresni a támogatási lehetőségeket” – vallja Jukka Sinnemäki, a világ legjobb tanára címmel is kitüntetett finn pedagógus, oktatáskutató, akit a csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógusok Háza és a Spektrum Oktatási Központ *A 21. századi oktatási környezet* címmel szervezett konferenciáján kérdeztünk februárban. A pedagógus többek között a finn oktatási módszerről, a hazai oktatási rendszerről, változtatási lehetőségekről és a digitális eszközök használatáról beszélt a *Magyar Közoktatásnak*.

– *Hogyan foglalná össze a világszinten példásnak, mintaértékűnek tekintett finn oktatási modellt?*

– Már az jó kérdés, hogy miért csoda, mitől példás a finn oktatási rendszer. Számomra az a legjobb benne, hogy van bizalom, és a tanároknak nem kell aggodniuk amiatt, hogy mit, hogyan csináljanak. Ez azt jelenti, százszázalékos autonómiánk van. A pedagógusok jól ismerik a gyermekeket, profik, és tudják, hogyan kell tanítani. Mivelhogy jól ismerik a diákokat, tudják azt is, hogy mi a legjobb számukra, hogyan kell jó közösséget építeni. Hangsúlyozom, az oktatáshoz nagyon fontos a bizalom, az autonómia, ennek köszönhetően minden tanár kreatívan tud tanítani.

Nemcsak oktatok, hanem kutatóként is tevékenykedem. Mi, pedagógusok gyakran azt tapasztaljuk, nagyon sokat számít, hogy honnan, milyen családból jönnek a diákok, és milyen a hétköznapi életük. Fontos, hogy megnézzük, mit és hogyan tudunk segíteni a diáknak az iskolában.

– *Ha jól tudom, a gyermekközpontúság és az iskolai jóllét fontos alappillérei a finn oktatási rendszernek...*

– Így van. Nemcsak oktatok, hanem kutatóként is tevékenykedem. Mi, pedagógusok gyakran azt tapasztaljuk, nagyon sokat számít, hogy honnan, milyen családból jönnek a diákok, és milyen a hétköznapi életük. Fontos, hogy megnézzük, mit és hogyan tudunk segíteni a diáknak az iskolában. Valamennyit tudunk, de az kevés. Mindig szoktam mérlegelni, miben tudok a diáknak segíteni, és miben nem. Sajnos, a tanulók tényleg egyre több mentális problémával küzdenek, ezért nagyon sok támogatást igényelnek. Szerencsére a finn oktatási rendszer nagyon szabad, és sok játékos feladatot megenged. Ezért ezek során könnyen kiderül, hogy mi történik a diákkal tanítás után, és ez az egyik nagy kihívás a tanár számára, hogy az iskolában hogyan segítsen, mit csináljon. Kérdés, hogy mennyire tudja támogatni a diákot, kell-e kérje a pszichológus segítségét. Általában egy-két tanár figyel 20–30 gyermekre, ez kevés, mert mindenki más-más támogatást igényel, hiszen minden diáknak más-más nehézsége van. Van, aki gyorsan, könnyedén tanul, van, aki nagyon nehezen. A tanárok számára tényleg mindenképp nagy kérdés, hogyan tudjanak minden diáknak segíteni. Viszont a segítség érdekében az oktatási rendszer azt is megengedi, hogy úgy szervezzem meg a tanítást, ahogy szeretném. Legyen szó csapat- vagy egyéni munkáról, de még a tananyagot is úgy szervezhetem meg, oszthatom be, ahogy akarom. Azt is eldönthetem, hogy milyen mértékben használjuk a tankönyveket, vagy egyáltalán használjuk-e, de azt is megtehetem, hogy egy-egy tananyagot

több könyvből tanítok. Sőt, még a témákat is felcserélhetem a tananyagban, akár annak függvényében is, hogy a diáknak mire van szüksége. Nagyon gyakran mondom, hogy meg kell hallgatni és figyelni kell a gyermekeket, csak utána lehet tanítani, mert ha a gyermek valami miatt szomorú, akkor biztos, hogy nem tud órán figyelni. Minden gyermekben meg kell látni azt, ami láthatatlan.

Többször mondtam a diákjaimnak, hogy amikor érzik, hogy én nem szeretem a munkámat, akkor jelezzék, mert az a pályám végét jelenti, és mondjuk azt egymásnak, hogy viszontlátásra, minden jót, goodbye, sziasztok.

– *Rálátása van a magyarországi és a romániai oktatási módszerre. Milyennek találja, Ön szerint min kéne, vagy éppen lehet változtatni?*

– A legfontosabb, hogy a jó példákat mindig nagyon jó megfigyelni. Szoktam javasolni, hogy ha a pedagógusnak van lehetősége, akkor utazzon külföldre, ne csak Finnországba, hanem más országokba is, figyelje meg a jó példákat, és majd utána itthon a lehetőségeihez képest próbálja alkalmazni. Nem kell mindig arra gondolni, hogy ilyen vagy olyan drága eszközöket kell vásárolni. Szerintem nem attól lesz nagyon jó az oktatás, hogy sokat költünk rá – természetesen kell a

pénz, de szerintem az oktatás minősége nagyban függ a tanári attitűdtől is. Milyen példát mutat, hogyan viselkedik, hogyan beszél a gyermekekkel, mennyire tudja kivívni magának a tiszteletet, stb. Van az a mondas, miszerint élvezd a kis dolgokat, egy nap vissza fogsz tekinteni, és rájössz, hogy azok voltak a nagy dolgok. Én tényleg azt tapasztalom, és hiszek is abban, hogy valóban a kis dolgokban történnek a nagy dolgok. A hétköznapi életben nagyon sok kis dolog van, ami kihat a teljes életünkre, például az, hogy milyen a tanár-diák kapcsolat, a tanár milyen kapcsolatokat tud kialakítani a diákok között az osztályban, és hasonló. Véleményem szerint az emberi kapcsolatok a legfontosabbak az oktatásban, ehhez meg nem szükséges a pénz, erre nem kell keresni a támogatási lehetőségeket. Jó, ha a tanár naponta reflektál a saját munkájára, én magam is gyakran megteszem. Fontos megnézni, mit hoztam az osztályterembe, amikor bementem. A diákok nemcsak a fizikai jelenlétünket látják, illetve az eszközeinket, hanem

Tudom, hogy például Magyarországon vagy itt Erdélyben, Romániában egy vizsga nagyon fontos, a felkészülés sok idővel és stresszel jár, de az élet nem a vizsgáról szól. Szerintem nagyon fontos azon gondolkodni, hogy pedagógusként mit tegyünk az iskolában, ami javítani fog az élet minőségén az iskola befejezése után a hétköznapiakban.

azt is, hogy milyen az atmoszféránk, és a lelkiállapotunkat is megérezzük. Tény, hogy vannak pedagógusok, akiket könnyebb szeretni, míg másokat nehezebb, de ha minden gyermeknek elmondjuk, te fontos vagy, tudunk segíteni, ha problémád van, akkor nagyobb lesz a bizalma irántunk, és a tananyagra is fogékonyabb lesz. A diákok naponta ilyeneket kell lássanak, tapasztaljanak.

Jukka Sinnemäki

– *Korábban azt nyilatkozta, az élmény-pedagógia és a digitális oktatás kéz a kézben jár. Hogyan lehet a digitális eszközöket jól beépíteni az oktatásba? Ön hogyan csinálja?*

– A digitális eszközök használata a 21. századi oktatási környezetben mindenképp fontos, de meg kell találni azt az egészséges egyensúlyt, amely a tanárnak és a diáknak egyaránt megfelelő. Nem mindegy, hogy mire, hogyan és milyen eszközt használunk a tanórán. Rendkívül fontos, hogy a digitális eszközök, a technológia ne tegye passzívvá a gyermekeket, hanem kitartásra ösztönözze, és a problémamegoldó képességüket növelje. A hétköznapiakban rengeteg olyan dolog van, amire nincs azonnali megoldás, ezért szükséges folyamatosan fejleszteni a problémamegoldó képességet, hiszen ha napról napra dolgozunk egy problémán, és van kitartás, akkor előbb-utóbb lesz megoldás is, ezért kell kitartásra ösztönözni a technológia a diákokat. Jól kell tudni használni a digitális eszközöket.

Például amikor keresünk egy információt, és bemegyünk a könyvtárba, akkor az sok időt vehet igénybe. Ez nem rossz dolog, de ha ugyanazt az információt kevesebb idő alatt megtaláljuk az interneten is, akkor időt spórolunk. Tehát a digitalizáció nagyon sokat segít, de azt is láthatjuk, hogy a könnyű információszerzés sem mindig jó. Tehát attól

függ, hogy mi a célunk. Az eszközök használatában az egyensúly megtalálása a legnagyobb kihívás. Szerintem erre kell nagyon figyelni.

– *Mit javasolna egy kezdő pedagógusnak?*

– Többször mondtam a diákjaimnak, hogy amikor érzik, hogy én nem szeretem a munkámat, akkor jelezzék, mert az a pályám végét jelenti, és mondjuk azt egymásnak, hogy viszontlátásra, minden jót, good-bye, sziasztok. Tényleg nagyon kell szeretni a tanári pályát, és ha valaki szereti azt, amit csinál, akkor annak nem kell aggódnia, hogy milyen oktatási eszközöket, módszereket használjon, vagy ha a tudása kicsit is hiányos. Ha a gyermekekkel akar foglalkozni, ha valóban fókuszál, szívvel-lélekkel végzi teendőit, akkor bárhogyan tud segíteni a diákoknak. Tudom, hogy például Magyarországon vagy itt Erdélyben, Romániában egy vizsga nagyon fontos, a felkészülés sok idővel és stresszel jár, de az élet nem a vizsgáról szól. Szerintem nagyon fontos azon gondolkodni, hogy pedagógusként mit tegyünk az iskolában, ami javítani fog az élet minőségén az iskola befejezése után a hétköznapiakban.

BIRÓ ISTVÁN

biroistvan1993@gmail.com

Világgá kiáltott örök haraggal gondolni egykori iskolákra, tanárookra

Aligha létezik, akinek diákként (tanárként...) az iskola fenéig tejfel, ahol senki sem bántja, mindenki segíti. Sokaknak megkeseríti az életét. Mint elhangzik gyakorta: sok az undok, buta tanár, irányvesztett diák, kevés az idő, a tanügy számos sebből vérzik. Ho-

Nagy Wolf Ildikó: Hasznos lenne mindenkinek elsajátítani a resztoratív módszert

gyan szembesítsünk hatékonyan, hogyan nyerünk elégtételt, orvoslást? Biztos, hogy csak a diák / csak a tanár / csak az iskola hibás? A rendszerszintű változásig ki és hogyan javíthat a helyzeten? Nagy Wolf Ildikó iskolapszichológust (kolozsvári Apáczai-líceum) és Ercsey-Ravasz Ferenc tanárt, zenészt, újságíró, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium egykori oktatóját kérdeztük.

– Sok időre, érzékenységre, ösztönös vagy tanult hozzáértésre és ráfordított energiára lenne szükség az oktatók részéről ahhoz, hogy minden „elvesztett” diáknak kapaszkodót nyújtsanak, hogy

kibányásszák belőlük azt, amiben jók lehetnek, és ezen dolgozva segítsék sikerélményhez jutni, legalább részben „visszaszerezni”. Lehet-e a diák helyett is eléggé akarni annak boldogulását a jelenlegi társadalmi és tanügyi rendszer diktálta keretek között, a bukás elkerülését, a vizsgák abszolválását, az érettségit is beleértve?

Ercsey-Ravasz Ferenc: Egy bizonyos szintig igen, de ehhez tanári köhézióra van szükség. Ez alatt azt értem, hogy a diák teljes iskolai útja alatt erre oda kell figyelni. A gyermek természetesen kíváncsi és nyitott, a baj akkor kezdődik, amikor ezt megölik benne. Ezért fontos, hogy már a legelején nyissunk teret az érdeklődésének. Persze, ezt könnyebb mondani, mint megvalósítani, hiszen már a tanítókat is szoros időkeretek korlátozzák, elemiben sincs idő arra, hogy teret engedjünk a gyermeknek: sorjázza a témához akár csak lazán kapcsolódó kérdéssorozatait, az ezek nyomán burjánzó látszólag végtelen mesélést. Valahogyan meg kell tartani a rendszert, és lehet is, de nagyon fontos, hogy ne alázzuk meg, ne rázzuk le, ne lökjük vissza durván az általunk elképzelt lecketerv medrébe. A gyermek kérdez és mond, de ha egyre csak azt hallja, hogy erre nincs idő, ha elhallgattatjuk, ha „ne beszélj butaságokat” típusú megalázó szólamokkal folyton visszalökjük a próbálkozásait, akkor előbb-utóbb elhallgat, tudomásul veszi, hogy az iskolát a legkevésbé sem érdekli az, ami őt foglalkoztatja. Aztán csodálkozunk, hogy pár év múlva akármit csinálunk, nem lehet szóra bírni, nem lehet előhozni belőle semmilyen kezdeményezőkézséget. A megalázásokból okulva eldönti, hogy legjobb, ha láthatatlanná válik, kushad a padban, és akkor szól, ha közvetlenül őt kérdezik. Mindvégig módot kell találnunk a közvetlenebb kommunikációra akár az órákon kívül is (persze ez nagyon nehéz, a tanárok időbeosztását

rendszeresen megnyomorítják papírmunkával, adminisztrációval, azonfelül pedig elvileg van magánéletük is), mert nagyon nehéz együttműködésre bírni az elvesztett, közönybe süllyedt gyereket, aki az iskolát csak túlélni akarja már. Én mindig arra törekedtem, hogy a diákokkal való interakcióim során ne tűnjek robotszerűnek, ne azt éreztessem, hogy feladatot végzek s végeztetek, legyek közvetlen és megközelíthető. Így is voltak, akik úgy gondolták, a legjobb politika, ha nagy átéléssel eljátsszák, hogy ők valójában nincsenek is ott. Sajnos a közönynek s a letargiának, a kimerült, kiégett állapotnak van olyan szintje, amit a jelenlegi rendszer időkorlátai és kötelezettségei mellett a legjobb indulattal sem lehet áttörni.

Nagy Wolf Ildikó: Hosszú folyamat vezet odáig, hogy egy diákot „elvesztettnek” nevezzünk. Ha a rendszernek (iskola, szülők) sikerül időben azonosítani a tüneteket és megfelelő segítséget nyújtani, akkor nagy eséllyel maga a diák is hozzájárul saját helyzete javításához. A bukás elkerülését, vizsgák abszolválását az előző évek határozzák meg. Ha az oktatás, nevelés fő célja az egészséges fejlődés volt, vagyis nemcsak készségfejlesztés történt, hanem érzelmi és személyiségfejlesztés is (a kognitív képességek stabil érzelmi szerkezeten múlnak!), akkor az akadályokkal is könnyebben megbirkóznak a diákok. Másrészt a tudást nem tölcseren keresztül csepegteti a diák fejébe a pedagógus, taníthatósága függ attól, hogy megvan-e benne a vágy, hogy tudjon és megértse dolgokat: pl. kíváncsi-e, hogy miért történt az adott elakadás, és hajlandó-e elköteleződni az önismereti munka mellett? Nagyon meghatározó a diák kapcsolata a pedagógussal, segítő szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, iskolapszichológus), a hajlandóság, hogy figyeljen rájuk, és az akarat, hogy segítséget kérjen.

Tanárok, merjünk gyengének, sebezhetőnek lenni, diákjainktól tanulni!

– Szabad-e egy oktatónak feladni?

Nagy Wolf Ildikó: Pedagóguscsalásban nőttem fel, és 18 éve dolgozom a tanügyben, de arra még nem láttam példát, hogy ez megtörtént volna. Ez nem azt jelenti, hogy nincs ilyen. Egy diákkal több pedagógus is foglalkozik, így ha valaki tényleg azt érzi, hogy feladja, mindig van más a rendszeren belül (kolléga, iskolaigazgató, segítő szakemberek), akihez fordulhat segítségért, és ezt meg is teszik. Nálunk az iskolában (kolozsvári Apáczai-líceum – szerk. megj.) bevett szokás, hogy a nehézségeket közösen megbeszéljük: kinek milyen módszer vált be, mi segített jobban megismerni a diákot, megtalálni a hozzá vezető utat. Az eddigi tapasztalat azt mutatja, hogy ha nem is 100%-ban, de ez működik. Ha a diák és a szülő nem ért egyet az iskola szemléletmódjával, értékrendjével, joga van mást választani, megkeresni azt, ami szerinte a gyermeke számára jobban működik. Ez még nem azt jelenti, hogy bárki is feladta volna. Sok jó példa van arra, hogy egy másik intézményben megtalálta a diák azt, amire szüksége volt. A többszöri iskolaváltás viszont információértékű, és jelentősen befolyásolja a diák érzelmi és tanulmányi fejlődését.

– Előfordult-e már, hogy a diákért folytatott küzdelembe beletörött a bicskád, feladtad? Miből merítkezel a folytatáshoz?

Ercsey-Ravasz Ferenc: Előfordult, mert józan ésszel el kellett fogadjam, hogy amíg a nap huszonnégy órától áll, addig nem tudok egyénileg több száz diákkal leülni, beszélgetni, a bizalmukat külön-külön megnyerni. Voltak olyan helyzetek is, amikor a diák már olyan szinten elvesztette a tanárok, felnőttek iránti bizalmát, hogy esélyt sem adott, pedig nagyon próbálkoztam. Olyan védőfalat épített maga köré, amit legfeljebb pszichológus, terapeuta lett volna képes áttörni. Szerencsére ez elég ritkán fordult elő, de minden ilyen esetet megszenvedtem. Miből merítkeztem? A sikerekből, mert minden burkából kibontott lélek csoda, amely felvillanyoz és erőt ad.

A másik fontos szempont az alázat. Ha a katedra tekintélyének magasságából dolgozunk, esélyünk sincs, barikád van közöttünk. Kell, hogy merjünk gyengének, sebezhetőnek lenni, a bizalmat megelőlegezni, egyoldalú lépéseket tenni, ember voltunkban mutatkozni hibáinkkal együtt, és készen állnunk arra, hogy tanuljunk diákjainktól. A tanítás, a nevelés kommunikáció mindekelőtt, és ez oda-vissza történik.

Ha az iskola kalapács, ne legyen a szülő az üllő

– Az utóbbi harminc évet tekintve el kell ismerni, hogy az iskolák nem voltak mindig a helyzet magaslatán. A problémás diákoktól sokszor egyszerűbbnek látták megszabadulni, eltanácsolni őket, „önként” vállalt iskolaváltáshoz kötni az átmenő jegyet, a közbeszédben nyílt titoknak számít az a gyakorlat is, hogy az érettségi előtt állók közül a gyengén teljesítőket valamely tantárgyból megbuktatják, hogy valószínűleg tűnő érettségi kudarcukkal ne rontsák az iskola eredményét, megítélését. Hogyan lehetne az ilyen helyzeteket elkerülni?

Nagy Wolf Ildikó: A rendszer egyik legnagyobb hibája, hogy két (a tervezett új tanügyi törvény szerint három – szerk. megj.) nagy vizsga köré épül minden, és ez határozza meg a diák-tanár-szülő életét: képességvizsga és érettségi. Már 6. osztálytól megjelenik a szorongás, aggodalom a továbbtanulást is meghatározó kisérettségi miatt, s mindezt mi, felnőttek generáljuk, hiszen egy 12-13 éves még nem érti, mi az, hogy felvételi vizsga, és nem is kell(ene) még ezzel foglalkoznia. Ebben a korban a tanulás csak a felnőttek által elvárt dolog, még nem látja a kemény munka értelmét, az önfegyelem és a célkitűzés agyi végrehajtó funkciói még fejlődésben vannak. Döntő a szülő, pedagógus szerepe: ha támogatjuk a felkészülése megszervezésében, és biztatjuk, azzal segítünk a helyükön kezelni a vizsgákat. A diák vizsgateljesítménye kemény csapatmunka eredménye. Ha valamelyik fél nem partner a folyamatban, van rá esély, hogy gyengébb lesz az eredmény. A diák-szülő-pedagógus együttműködése kulcsfontosságú, a folyamatos kapcsolattartás és kommunikáció segít időben azonosítani és orvosolni a nehézségeket.

Ercsey-Ravasz Ferenc: Önmagában a tény, hogy a rosszul felkészült diákok megbuktatják, nem engedik érettségizni, nem feltétlenül helytelen, és nem is inkorrekt. Hadd magyarázzam el. A tizenegyedikes diákot akkor engedjük át, ha úgy véljük, a megszerzett tudása, képességei alkalmassá teszik őt arra, hogy megbirkózzon a tizenkettedik osztállyal. Nem hazudhatunk neki, és nem küldhetjük őt félreértelmezett jóindulattal olyan helyzetbe, amelyben tudjuk, hogy nem fog boldogulni. Ugyanezzel a logikával élünk akkor, amikor eldöntjük, hogy készen áll-e az érettségire, vagy sem. Én mindig éreztem egy adag félreértést az ilyen helyzetekben. Biztos

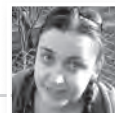

Ercsey-Ravasz Ferenc: A tanárok/diákok hibáival boldogulni része kell hogy legyen a „rejtett tantervnek”. Ha a diák nem nő túl azon, hogy némelyik tanára nem érdemli meg a tiszteletet, később nagy bajban lesz, amikor főnökei lesznek

vagyok benne, hogy akadnak helyzetek, amikor a diák jó eséllyel átmenne az érettségire, de arculatféltésből megbuktatják. Viszont ez nem jellemző, középiskolai tanári éveim alatt azt láttam, hogy akit buktattak, az objektíven nem érte el a tizenkettedik osztály végére minimálisként elvárható szintet.

(Cikkünk második, befejező részét következő, áprilisi lapszámunkban olvashatják.)

KEREKES EDIT
keredit@yahoo.com

A kincses város fiataljai is ünnepeltek március idusán

Népviselőbe öltözött fiatalok ünnepeltek Kolozsváron

A Heltai Alapítvány kokárdakészítést szervezett a kicsiknek

FOTÓK • GOZNER GERTRUD

A Mátyás király szobra körüli tér a március 15-i fel

...onulás egyik fő helyszíne

Kézműveskedtek az óvodások a Heltai Alapítványnál

A kolozsvári Református Kollégium hetedikesei a díszteremben: megidéztek a 12 pont kinyomtatását

Huszárindulókat is énekeltek az elemisták a Református Kollégiumban

Petőfi arcai a Forradalom utca 48. szám alatt

Az Erdélyi Magyar Televízió és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség Elnöksége tizedik alkalommal szervezte meg idén a *Forradalom utca 48.* című műsorát. Az idei évben rendhagyó módon a projekt nem verseny, hanem kerekasztal-beszélgetés formáját öltötte.

Három neves erdélyi magyar középiskola csapata két rangos egyetem diákjainak közreműködésével idézte fel a nézők számára március 15-én az 1848-as forradalom és szabadságharc eseményeit március idusának központi alakja, Petőfi Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából kiindulva. Híres magyar költőnk és szabadságharcosunk arcait mutatták be kisfilmjeikkel a diákok. A kisfilmek koncepcióját, forgatókönyvét a középiskolás diákok dolgozták ki, a projektek technikai, forgatási, vágási részét a kolozsvári Sapientia EMTE, valamint a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem média szakos diákjai végezték.

Mivel az idei műsor nem a versenyről szólt, a zsűri helyett két jól ismert

A diákcsoportok a hagyományoknak megfelelően idén is bűvárcodtak az 1848-as forradalom és szabadságharc témájában

A lányoknak Petőfi Sándort mint hétköznapi embert kellett bemutatniuk alkotásukban. Így tudtuk meg többek között azt is Petőfiről, hogy egyik kedvenc fogása a túrós csusza volt, valamint azt is, hogy színészi törekvései is voltak.

szakember, T. Szabó Levente irodalomtörténész, egyetemi tanár és Tamási Zsolt történész beszélt Petőfi Sándor sokak számára ma is ismeretlen jellemvonásairól, a forradalmi eseményekben való szerepvállalásáról. Mindemellett tartalmas párbeszédet folytattak a diákokkal az elkészült kisfilmekről.

Az Apáczai Csere János Elméleti Líceum csapatának *Petőfi, a költő* című kisfilmjében Petőfi Sándor költészetének titkait próbálták felidézni. Csapatukat Pócsai Sándor és Jakab Antal történelemtanár

készítette fel. A csapatban Sarkadi Antónia-Éva, Szilágyi Gabriella-Erzsébet és Boros Tamás vett részt, a technikai stábot, vagyis a Sapientia EMTE média szakos diákjait Göröcs Tas képviselte. T. Szabó Levente a beszélgetés során kitért Petőfi Sándor kevésbé ismert, de nagy jelentőséggel bíró verseire is.

A következő csapat a Marosvásárhelyi Református Kollégiumé volt, amelyet Benedek Zsolt történelemtanár, az iskola igazgatója készített fel. Kiss Patrik Attila, Kiss Noémi Kriszta és Szász Hunor Levente Petőfi Sándor és Szendrey Júlia találkozását dolgozták fel filmjükben. A film címe: *Sorsdöntő találkozás*. A diákok munkáját a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem média szakos diákjai segítették, akiket a beszélgetés során Szász Erika képviselt.

Gáll Annát, Kopacz Abigélt és Sós Karolát, vagyis a csíkszeredai Márton Áron Gimnázium csapatát Nagy Veronka tanárnő készítette fel. A lányoknak Petőfi Sándort mint hétköznapi embert kellett bemutatniuk alkotásukban. Így tudtuk meg többek között azt is Petőfiről, hogy

egyik kedvenc fogása a túrós csusza volt, valamint azt is, hogy színészi törekvései is voltak. Csapatukat a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem média szakos hallgatói segítették, akiket a beszélgetés során Fellegi Balázs képviselt.

A kolozsvári Sapientia EMTE média szakos diákjainak jóvoltából Petőfi Sándor szabadságharcos, forradalmár arcát is megismerhették a nézők. A *Rajta, magyar!* című kisfilm megálmodói, Göröcs Tassal, Rokaly Balázssal és Fekete Lászlóval T. Szabó Levente beszélgetett Petőfi Sándornak a forradalomban betöltött szerepéről.

A kolozsvári Sapientia diákjait Salamon Orsolya, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem diákjainak munkáját Szigeti Szenner Szilárd koordinálta. A műsor szerkesztői T. Szabó Levente, Tamási Zsolt, valamint Bíró Sándor voltak. A műsor felelős szerkesztője Miklósi Ildikó Ilo-na, főszerkesztője Szepessy Előd volt.

BÍRÓ SÁNDOR

birosandor@erdelyi.tv

#ezegyjóiskola #ezegyrosszrendszer

Sosem voltam tízes tanuló. Nem olvastam a kötelező olvasmányokat, mert feleslegesnek tartottam őket. Inkább olvastam az „Ezeket is ajánlom...” listáról a könyveket. Otthon sosem tanultam, a matekházimat is mindig a suliban oldottam rögtön óra utáni szünetben vagy következő órán a pad alatt, netán óra előtt sebesség-másoltam le.

Emellett időszakosan vagy a magyar olimpiára készültem, vagy történelemversenyre, vagy az Arankára, vagy az Örökségünk Öreivel foglalkoztam, de mindig volt valami, ami hetente egy-két külön találkozást eredményezett a felkészítő tanárommal. Közben persze ott volt a kórus, a színház- és a musicalpróbák. És igen, ilyen „öreg” fejjel jobb szerettem volna, ha a szociális életemre több idő jut, de alapvetően nem vagyok egy szociális ember, annak ellenére, amit kifele mutatok. Megsúgom, voltak egyeseim másolásért, négyeseim hiányzó házikért, egy rakat ötösöm mindenféle tantárgyból, még azokból is, amelyekből versenyekre jártam.

Mégis úgy érzem, hogy az erdélyi oktatási rendszer egyik nyertese vagyok.

Tagadhatatlan, hogy ez a jelenlegi rendszer magára hagy diákokat. De teremtsük meg azt a tömegoktatási rendszert, amely mindenkinek megfelel, és senkit sem hagy magára. Mindaddig, amíg a jelenlegi tömegoktatás folyik, a tanárok minden erőfeszítéseinek ellenére lesznek diákok, akikkel nem egyezik ez az irány, és önhibájukon kívül dobja ki magából a rendszer őket. De a tanárok próbálkoznak. Onnan, hogy a megfelelő utakon kritizálják a rendszert, odáig, hogy interaktív-va igyekeznek tenni azt, amivel dolgozni tudnak. A jól ismert „le kell adnom az anyagot” a diákról szól, hiszen minden lépcső, minden tanult anyag az érettségig vezet. Ezt az anyagleadási stresszt főleg az érettségi tantárgyaknál tudjuk megfigyelni, hiszen bármilyen lényeges következménye csak ott van.

Oktatási rendszerünk legnagyobb problémája talán – személyes tapasztalatom szerint – magával az érettségivel van. Itthon minden egyetemen követelmény,

de örömmel hallom, hogy nem mindenhol ez a helyzet (?). Azonban az iskolák, tanárok minden tőlük telhetőt megtesznek azért, hogy a diákok át tudják verekedni magukat ezen a vizsgán. Hogyha pedig hajlandóságot mutatnak az iskolán túlmutató dolgokkal foglalkozni, versenyezzel, sporttal, színházzal, akkor megpróbálnak társként segíteni minket, táplálni bennünk azt a lángot, amely bennük is mind ott lobog. Azonban ha egy diák nem akar társ lenni, mindhiába próbálkoznak, ha erőfeszítéseik még a diákok részéről is elutasításba ütköznek újra és újra és újra, akkor a már amúgy is fáradt tanárok abbahagyják a próbálkozást. Lehet őket ezért jogosan hibáztatni? Hogyan támaszthatunk elvárásokat, ha a velünk szembeni elvárásoknak meg sem próbálunk megfelelni? Diákokként folyton a jogainkról beszélünk, de a kötelezettségeinkről az esetek túlnyomó részében megfeledkezünk. Pedig mi is tartozunk azért, hogy az oktatás a lehető legjobb legyen, így valójában hozzáállás kérdése is az, hogy miként éljük meg ezt. Azzal az esettel, hogy a diák segítséget kér, és nem kapja meg, nem találkoztam – de lehet, csak azért, mert szerencsés vagyok.

Valóban, vannak Tanítók, és vannak tanügyi káderek. Utóbbiak a tanítást pusztán munkának tekintik, közöttük olyanok is vannak, akik nem szeretik a gyerekeket, mégis tanítaniuk kell a megélhetésért, mások számára viszont ez hivatás. Négy év gimnázium alatt mindkét típussal találkoztam, de nem tudok különbséget tenni közöttük azon a téren, hogy mennyit tanultam egyiktől-másiktól. Minden tanárom, aki valaha tanított, direkt vagy indirekt módon hozzájárult ahhoz, aki ma vagyok, ahhoz, ahol most vagyok. Ha nem a jó pillanatban kérdeznék rá valamire, ha nem a jó pillanatban nyújtanak támaszt, könnyen el tudom képzelni, hogy most nem ott lennék, ahol vagyok. De ugyanez lenne a helyzet akkor is, ha a rendszer magamra hagyott volna. Ebben az esetben felértékelődne az a részvételi állapot, amely az oktatásban is fontos a diák részéről, hiszen élete már csak a saját kezében lenne.

És ne illjünk bele! Legyünk merészek, legyünk bátrak, ne tagadjuk meg önmagunkat egy hibákkal teli rendszerért. Hangoztassuk azt, ami rossz, és változtatásra van szüksége anélkül, hogy megfedkezni arról, ami jó. Ne értsünk egyet, ne hallgassunk, mert ha a rendszer belénk neveli a hangtalanságot, akkor nem lesz, ki megdöntse hatalmát. Azonban bármit is teszünk, próbáljuk egymást emberként kezelni. A traumák sosem a bosszúval gyógyulnak, a kegyetlenség csak újabb sérelmeket szül – hát saját életünk érdekében bocsássunk meg.

Az én Alma Materem nemegyszer állított nehéz, megugrandó helyzetek elé abban a tizenkét évben, amit ott töltöttem. Mégis, csak köszönni és köszönni tudom, hogy azzá tett, aki ma vagyok. Köszönöm ezt a jövőt a tancimnak, az 5–8.-os osztályfőnökeimnek és tanáraimnak, a 9–12.-es oszímnek, tanítóimnak, de még a tanügyi kádereknek is. Dacára azoknak a sablonoknak, amelyekben mozognotok kellett, olyan jövővel ajándékoztatok meg, amit az akkori jelenemben nemhogy remélni, de még elképzelni sem mertem. Kívánom, hogy tanításotok elérje az eredményét, és olyan generációkat szüljön, amely kiáll magáért. Ha pedig segítségre van szüksége, feltűzeli a társadalmat azokkal a szavakkal, amelyekre ti tanítottátok. Hiszen mondjon bárki bármit, a hazai oktatási rendszernek nem módosítás és nem reform kell. Ide forradalomra van szükség, amely nem a tanügyben kezdődik.

(Ez a cikk a *Főtér.ro* oldalon megjelent interjúra – „Üzenem egykori iskoláimnak, semmit sem köszönhetek nektek!” – interjú Rázmán Orsolya Berlinben tanuló fiatal filmmel – született reakció. Kedves újságírók – akinek inge, vegye magára, ne használjatok ki minket, mert az emléketek terhet nekünk kell majd cipelni.)

(Az írás a kolozsvári Szabadság napilapban jelent meg 2023. február 27-én)

KEREKES ÁKOS

Ki fejlessze a gyermek időérzését?

Sehogy nem sikerül megértetnem Leával, hogy a haton, fél héten, héten és fél nyolcon kívül egyéb időpontok is vannak az ember életében. Mármint azt, hogy nemcsak fél és teljesen pontos idők vannak, hanem ott van, például, a prózai „hét lesz nyolc perc múlva” is, na meg a „kettő elmúlt hat perccel”. Lea ilyenkor mindig meg szokta kérdezni, hogy „jó, anya, és akkor hány óra van MOST?”, ilyenkor elmondom az időpontot egy másik megközelítésben is: „háromnegyed hét múlt két perccel”, vagy „negyed három lesz kilenc perc múlva”.

Szüleink idejében másképp mérték az időt

Ezzel, természetesen, még nagyobb kalamajkát okozok a kis, puha, üde kapcsolószekrényében, mert azt meg aztán végképp nem tudja elképzelni, hogy az időt – amiből, az anyja tanúsága szerint, mindig kizárólag kevés van – többféleképpen is meg lehet közelíteni. Most már lassan ott tartunk, hogy az ő viszonyítási alapja szerint szoktam fogalmazni, amikor kérdi, úgyszólván ilyeneket mondok, hogy „kicsivel több, mint két óra”, vagy „mindjárt hét óra”, amitől aztán végképp pánikba esik, hiszen érzi, hogy ezek nem teljesen pontos megfogalmazások, úgyszólván kicsúszik a kezéből az el nem mondott, meg nem fogalmazott idő.

Ez így mind szép és poétikus, azonban a gyakorlatban eléggé idegtépő: az is, ahogy én magam stratégiázom, hogy a gyermeket ne siettessem szüntelenül, ezért aztán van a nyugalmi idő, és van az ellentéte, a totál idegbaj, no meg az is, amikor iskolába indulásunk előtt még egyet kirakószna, mert nem érti, hogy a „hét óra elmúlt öt perccel” egy borzasztóan kései

Azt meg aztán végképp nem tudja elképzelni, hogy az időt – amiből, az anyja tanúsága szerint, mindig kizárólag kevés van – többféleképpen is meg lehet közelíteni.

időpont, nekünk pedig legtöbb öt percen belül ajtón kívül kell lennünk teljes harci felszerelésben, ajtókulccsal kezünkben.

Úgy érzem, hogy valami általában sem stimmel az időérzékelés illusztrálásában, hiszen a teljes hetünk egy nagy rohanásnak tűnik, aminek az okai roppant összetettek. Az egyik az, hogy csak egy felnőtt van a háztartásunkban, akinek a munkát, a házimunkát és a lelki munkálatokat is végeznie kell. Van, amit közvetlenül egymás után, és van, amit lehetőleg egyszerre. Szóval az időmenedzsment mikéntjének és hogyanjának az igencsak fogas kérdése merül fel itt, hiszen valamilyen formát kéne adni a napi tevékenységek egymásra csúszásának, azonban ezt nekem még mindig nem sikerült kifundálnom. Nincs modell, mert szüleink idejében másképp

mérték az időt. Esetleg egy új modell létrehozásához kellene elégséges rugalmasság, amely a fáradtság mértékével exponenciálisan csökken. Mert, például, ha a mosogatás belecsúszik a Lea-időbe, akkor a gyermeket is be kellene vonnom a mosogatásba, ha már a mosogatást nem tudom meggyőzni, hogy tegye magát hasznossá a Lea-idő keretében. Ez aztán elég nagy fejtörést okoz, hiszen a mosogatást is gyorsan kellene végezni, ami ugye teljességgel lehetetlen, ha a szárnysegédemtől eltérően én magam az eredményt tekintem célnak, nem pedig a folyamatot.

„Anyá, nekem az a dolgom, hogy húzzam az időt!”

Már az iskolába való reggeli készülődéskor is beüt a ritmuszavar, hiszen Leát valamivel később költöm, mint ahogy azt kellene, mindezt azért, hogy több ideje legyen az álomvilágban bókászni, ne legyen fáradt az iskolában. Emiatt az öltözködésnek villámgyorsnak kellene lennie, ami rendszert nem úgy sikerül, így hát mindennap megígérem neki, hogy átíratom egy olyan iskolába, amelyben később kezdődik a tanítás. Ettől Lea eléggé gyorsan felébred, és hirtelen együttműködővé is válik, ami viszont nem a legjobb módja a motiválásának. Azonban nem áll rendelkezésemre más

módszer, hiszen a szívemnek kedves pozitív ösztönzés a hét második felében teljesen hatástalanná válik. A készülődéskor sorolok neki különböző időpontokat azok közül, amelyek Leának semmit nem mondanak, hiszen ő teljesen más viszonyítási alapokkal „dolgozik”: ajtón belül rengeteg idő van, a tömbház kijáratától már azért aggódik, hogy

LEA RAIZA

„ugye, nem késtünk még el”. Ekkor megnyugtatósára azt szoktam mondani: „Ha elég gyorsan szedjük a lábunkat, időben beérünk...”

Hajdanán, amikor még óvodás volt, és amikor a sietés jelenségével éppen ismerkedett, emlékszem, hogy egy játszótéri alkalommal mondtam neki: „édes cicám, te aztán tudod húzni az időt”, búbjósan mosolyogva felém fordult, és azt mondta hihetetlen nyugalommal: „Anya, nekem az a dolgom, hogy húzzam az időt!” Olyan jelentéstartományt nyitott meg előttem akkor ez a mondat, hogy menten tudtam: alapbölcsséggel ismerkedtem meg. A gyermekemnek igaza volt abban, hogy azért jött hozzám, hogy az amúgy rohanó idő lassabban teljen, hogy később idősződjem – a korosabb anyuka és kicsi gyereke viszonyában a legjobb forráskönyv szerint az anyuka „fiatalodik hozzá” a gyermekhez, nem pedig az apróka korosodik a szülőhöz. Úgyhogy az „időhúzás”, amit felrőttem neki, tulajdonképpen az én javamat szolgálja, igenis az én hasznomra válik, ha „húzódik az idő”... Ezt akkoriban megszívtam és igyekeztem is beépíteni az időhöz való viszonyulásomba, azonban nem mindig sikerült eszerint élnem, hiszen a társadalom tempója,

amelyben napi tevékenységünket kifejtjük, nem számol az „időhúzás” bölcsségével, sőt, határozottan elítéli azt (és még „okosnak” is képzeli magát eközben).

Honnan fogom tudni, hogy mikor van szombat és vasárnap?

A bölcsség maradéktalan gyakorlati alkalmazásához valahol Távol-Keleten kellene élni valami buddhista vagy taoista kolostorban, hiszen csak ott értik azt, hogy a rohanás nem vezet sehová, sőt, határozottan röhejes, miszerint az ember az egyik inkarnációját azzal tölti, hogy fut, mint egy süket malac. Ráadásul a bölcsek született leszármazottjait is arra tanítja, hogy fejvesztve rohagáljanak a világban, mert ez a „siker” kulcsa: a mennyiség a minőség rovására... Ez aztán a bölcsség, kétség sem fér hozzá!

Később, már előkészítő osztályos volt, amikor egyik este kétségbeesetten az ölembé ült, és azt kérdezte tőlem: „Anyá, ha én nagy leszek, és dolgozni kezdek, honnan fogom tudni, hogy mikor van szombat és vasárnap, hogy akkor ne dolgozzak?!” Nos, ez volt az a pillanat, amikor nem éreztem magam túlságosan jó szülőnek, mert abszolút értettem, hogy ez az aggodalom onnan származik, hogy én is gyakorta dolgozom szombaton meg vasárnap, amíg ő a nagyszüleinél van. Mondtam neki akkor, valamiféle válaszként arra is, hogy nem helyes az, amit én csinálok: „Leám, jó vastag, piros betűkkel be kell írni a naptárba, és amikor azokat a piros számokat meglátod, akkor lazítasz és egyáltalán nem dolgozol.”

Szóval én később is az a szülő szeretnék lenni, aki elmondja a gyermeknek, hogy „ezt meg ezt, és ezt sem úgy kell csinálni, ahogy anya, mert anya nem találta meg a nyitját annak, hogyan lehet ezt meg ezt, és ezt is másképp csinálni, de te még megtalálhatod”. Ebben a szellemben szeretném felnevelni a gyermekem, hogy az, ahogyan én berendeztem az életem, csupán egyik variáns a sok lehetséges közül, nem pedig az egyetlen jó, áldásos, lehetséges és alkalmas. Ilyen tekintetben a „hagyományörzést” sem tekintem annyira célravezetőnek, hiszen egyfelől tévútra vezethet egy embert, aki más korban, más körülmények és lehetőségek között akarná – tiszteletből vagy kényelemből – ugyanazt és ugyanúgy megvalósítani, amit és ahogy én, másfelől meg nem is vagyok annyira biztos abban, hogy a mi elődjaink olyan rettenetesen örvendenek annak, ha nem tudnánk továbblépni arról, amit a maguk idejében ők maximumnak tekintettek. Én például tutira nem örülnék annak, ha minden tekintetben én lennék számukra a szent tehén, nem akarnának szebbet, jobbat, élhetőbbet.

Visszatérve a jelenbe, kicsit félek attól, hogy a Lea időérzékét én alakítom, mert ez egy kényes dolog: azt szeretném, ha nem késne el a különböző, általa fontosnak tartott eseményekről, ha a számára kedves embereket a pontosságával is megtisztelné. Azt azonban nem szeretném átadni neki örökségként, hogy a világvégével egyenlő az, ha nem sikerül a megállóból éppen kigördülő buszra felülnünk, és meg kell várunk a következőt.

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

A gyermek és a sport: ne kiabáljon be a pályára a szülő

A legtöbbet úgy gondolhatjuk, nem nagy dolog úgynevezett „sportszülőnek” lenni, hiszen a gyermeket csak az edzésre kell esetleg elvinni, minden más meg amúgy is a gyermektől függ. Az edző tanítsa meg, amire kell, készítse fel a versenyekre, aztán lesz valahogy. Majd ha megunja, abbahagyja, mert az országunkban a sportból amúgy sem lehet megélni. Az igazság viszont teljesen másképp fest, mert sportszülőnek lenni nagyobb kihívás, mint azt sokan gondolnánk. Sportoló gyerekkel a családban számos olyan kötelezettséget vállalunk magunkra, amelyek betartása nélkül nagyobb kárt okozhatunk a gyermek egészséges önbizalmának és önképének fejlődésében, mint ha nem engednénk őt sportolni. Így, felelősségtudatos felnőttként számos tényezőt figyelembe kell vennünk, még mielőtt bármilyen sportágra beíratnánk a gyermekünket.

Ne erőltessük azt, amit nem szeret a gyerek

Az első és talán a legfontosabb kérdés, amelyre konkrét választ kell találnunk, az maga a motiváció kérdése. Azaz: miért akarom, hogy a gyermekem ezt vagy azt a sportot űzze? Miért akarom egyáltalán, hogy sportoljon, mi a célom vele? A gyermekünk ugyanis bármennyire szeretne valamilyen sportágat űzni, elsősorban nekünk, szülőeknek kell meghoznunk az ezzel kapcsolatos döntést – mindaddig, amíg kiskorú. Ha úgy döntünk, hogy szeretnénk, ha gyermekünk életének szerves részét képezné a rendszeres testmozgás, mindenképp érdemes minél több sportágat kipróbálni. Semmiképp ne erőltessünk rá olyan sportot, amit nem szeret. Természetesen ez mind időbeli és pénzbeli befektetést igényel, ellenben mindezek nagymértékben képesek megtérülni később olyan emberi erények és értékek formájában, mint a becsületesség, céltudatosság, kitartás, önbizalom, nem beszélve az egészséges életmódról és a sport lélektani pozitív

hatásairól. Mindezek a gyermek életére ható, sportolás által okozott „mellékhatások” egyértelműen megfizethetetlenek, ráadásul még akkor is kialakulhatnak, ha a gyermekből sosem lesz élsportoló.

Amikor a gyermek érzi, hogy nem a saját útját járja

Nagyon gyakori jelenség ugyanakkor az is, amikor a gyermek egyáltalán nem szeretne semmilyen sportággal foglalkozni, ám a szülő saját, meg nem valósított, sporttal kapcsolatos céljai és álmai elérésének lehetőségét látja ben-

Az edzések időpontja is rendkívül fontos szempont, ugyanezen okokból kifolyólag. Ahhoz, hogy a lehető legmegfelelőbb környezetben és hangulatban töltsék gyermekünk a sportolásra szánt idejét, ne vonakodjunk az edzővel való beszélgetéstől, kapcsolattartástól.

ne. Az ilyen esetek nagyon veszélyesek lehetnek, hiszen szülőként nem azt tartjuk a legfontosabbnak, amit a gyermek akar, hanem azt, amit mi akartunk vagy akarunk. A sport gyermekre való ráerőltetése semmilyen formában nem lesz pozitív hatással rá, főleg úgy, hogy a gyermek nem a saját céljait próbálja elérni, hanem a szülőnek akar megfelelni, méghozzá úgy, hogy ennek nincs is tudatában. Ilyen esetben a gyermek nagyon sokszor kedvetlen és motiválatlan az edzéseken, emiatt megnőhet a sportsérülés esélye is. A gyermek, nem tudván, hogy valójában nem is önma-
gáért csinálja az egészet, saját magát

hibáztatja minden hibáért. Ennek hatására csökken az önbizalma, a hétköznapi élet adta akadályokkal pedig nehezebben küzd meg. Sikertelenséget sikertelenség követ, végül feladja, hiszen ha nem is tudja, de legbelül érzi, hogy nem a saját útját járja.

Kapcsolattartás az edzővel

A megfelelő sportág kiválasztása gyermekünk számára nagyon sok buktatót rejt magában, viszont mindenképp megéri a belefektetett munkát, ha sikerül megtalálnunk azt, ami a legjobban illik gyermekünk személyiségéhez, képességeihez és céljaihoz. Ahhoz, hogy a sportolás ne menjen a tanulás kárára, amitől a legtöbb szülő retteg, már a sportág kiválasztásánál érdemes néhány olyan fontos tényezőt figyelembe vennünk, mint az edzések helyszíne, időpontja, az edző személye és az anyagi befektetés. Ha túl nagy a távolság az otthon és az edzések helyszíne között, a gyermek nagyon sok időt elveszíthet az oda- és hazautazással, sőt akár az egész napja rámehet, így sem pihenni, sem tanulni nem marad ideje és kedve. Az edzések időpontja is rendkívül fontos szempont, ugyanezen okokból kifolyólag. Ahhoz, hogy a lehető legmegfelelőbb környezetben és hangulatban töltsék gyermekünk a sportolásra szánt idejét, ne vonakodjunk az edzővel való beszélgetéstől, kapcsolattartástól. Kérjük ki bátran a szakmai véleményét, forduljunk hozzá nyíltan és kooperatívan. Ha lehetőségünk van rá, ajánljuk fel bárminemű segítségünket, akár utaztatással vagy versenyszervezéssel kapcsolatban.

Ne kiabáljunk be a pályára

Az edző szakmai munkájába ellenben semmiképp ne vonódjunk be, még akkor sem, ha nem idegen számunkra az adott sportág. Ha úgy ítéljük meg, hogy az edző nem megfelelően foglalkozik gyermekünkkel, minden fölösleges felhajtás

és cirkusz nélkül írassuk ki gyermekünket a csoportból/csapatból, és keressünk más lehetőségeket. Vigyázzunk arra is, hogy ha részt veszünk gyermekünk edzésén, ne kiabáljunk be a pályára, különböző utasításokat adva gyermekünknek. Ne vegyük át az edző szerepét, még akkor sem, ha meg vagyunk győződve arról, hogy bizonyos helyzetben az edző nem a megfelelő döntést hozta meg. A lelátóról adott utasítások összezavarhatják a gyermeket, aki nem fogja tudni eldönteni, kire hallgasson: az edzőre vagy a szülőre. Szurkoljunk, biztassuk a gyermekünket, irányítás helyett pedig támogatassuk őt. Gyakran megeshet, hogy a fokozott izgalmaktól kevésbé tudunk önmagunknak parancsolni, így különösen figyeljünk a megfelelő szóhasználatra, illetve a szurkolás mértékére. Ne vigyük túlzásba a kiabálást, ezzel akár kellemetlen helyzetbe is hozhatjuk gyermekünket a csapattársai és az edző előtt. Fontos azt is mérlegelnünk, hogy milyen típusú sportágra íratjuk be a gyermekünket, annak függvényében, hogy az milyen anyagi hozzájárulást igényel majd. Időben nézzünk utána, vagy érdeklődjünk más szülőktől, edzőtől az adott sportággal járó költségekről. A bérleti díjat és az útiköltségeket leszámítva, nagyon sok olyan sportág létezik, melyek nem kis anyagi befektetést igényelnek a sportfelszerelést tekintve. Ne írassuk be gyermekünket olyan sportágra, melyet anyagiilag nem engedhetünk meg magunknak hosszú távon. A második legfontosabb kérdés, ami a sportszülőket érinti, az az, hogy a szülő mennyire vonódjon be a sportoló gyermeke karrierjébe. Vegyen részt az edzéseken, versenyeken, vagy sem? Vagy csak néha járjon el? Mennyire szóljon bele a gyermek sportolásban való fejlődésébe, teljesítményébe? Mindezekre a kérdésekre akkor kell konkrét választ adnunk, amikor gyermekünk olyan sportágot űz, amit igazán szeret, és amire tehetsége is van, azaz már nem hobbiszintű sportolásról beszélünk, hanem versenyszintűről.

A gyakori hibák: a végletek

A legtöbb hiba két nagyon gyakori, szélsőséges esetben szokott becsúszni. Az egyik véglet az, amikor a szülő nem mutat semmilyen érdeklődést gyermeke sportkarrierjével kapcsolatban. Nincs tisztában az edzések időpontjával, a

Ajánlatos olyan sportágot választania a gyereknek, fiatalnak, amit valóban szeret, hogy ne érezze erőltetésnek a sportot

FOTÓ • MANASSZÁNDOR

mérkőzésekre, versenyekre nem jár el, nem támogatja a sportoló gyermeket sem érzelmi, sem anyagi téren céljai elérésében. A másik véglet pedig, amikor a szülő túlságosan is bevonódik a gyermek sportkarrierjébe, beleszól az edzésekbe, a gyermeke kérése ellenére is részt vesz a versenyeken, kritizálja a teljesítményt, melynek témája szinte állandó is lehet a szülő-gyermek párbeszédében. Egyik esetben sem beszélhetünk egyensúlyról, márpedig a két véglet között ezt kell megtalálnunk vagy kialakítanunk. A legmegfelelőbb hozzáállást akkor tanúsíthatjuk, ha gyermekünkkel nyíltan, őszintén és érdeklődően tudunk beszélni a témáról. Ha időnk, vagy épp energiánk nem engedi meg nekünk, hogy elkísérjük gyermekünket az edzésekre, vagy részt vegyünk a versenyen, a minimum, amit megtehetünk, hogy legalább tisztában legyünk sportoló gyermekünk edzés- és versenyprogramjával. Csupán már ennyivel jelezhetjük neki, hogy érdekel minket az, amit csinál, támogatjuk őt ebben, amennyire tudjuk. Nem minden gyermek szereti, vagy örül annak, ha a szülei részt vesznek a versenyen, épp ezért erre időben derítsünk fényt. Versenyhelyzetben jóval nagyobb stresszhatás éri a sportolót, épp ezért gyakran előfordul, hogy a családtagok jelenléte túlságosan megzavarja, mely igen rossz hatással is lehet a teljesítményére. Szülőként ne vegyük rossz néven, ha gyermekünk nem szeretne minket a versenyen látni, hanem

tartsuk tiszteletben a kérését, ezzel pedig jóval többet segíthetünk.

Nem mindig a teljesítmény az első

Ne feledjük, hogy a gyermekek elsősorban a szórakozás és a játék miatt járnak el edzésekre, vagyis azért, hogy ott jól érezzék magukat a barátaikkal, csapattársaikkal. Semmiképp nem a teljesítmény a fő szükséglet számukra. Mivel a gyermek az önértékelést az elért eredményekhez kapcsolja, nagyon óvatosan kell bánnunk ezekkel, nemcsak tanulás, hanem sportolás terén is. Szülőként igyekezzünk figyelmünket a gyermek egyéni fejlődésére összpontosítani, a teljesítmény helyett. Veszíteni, kudarcot átélni, elfogadni bizonyos helyzeteket ugyanis még felnőttként is sokszor igen nehéz, épp ezért ezek megtanulását talán sosem lehet túl korán elkezdni. A sportoló gyermek támogatása valójában nem abból áll, hogy megvásárolunk neki mindent, amit csak kíván, hanem abból, hogy képesek vagyunk vele hatékonyan, nyitottan kommunikálni, ismerjük sportolói szükségleteit azáltal, hogy figyelünk, nyomon követünk és jelen vagyunk.

A szerző a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum testneveléstanára.

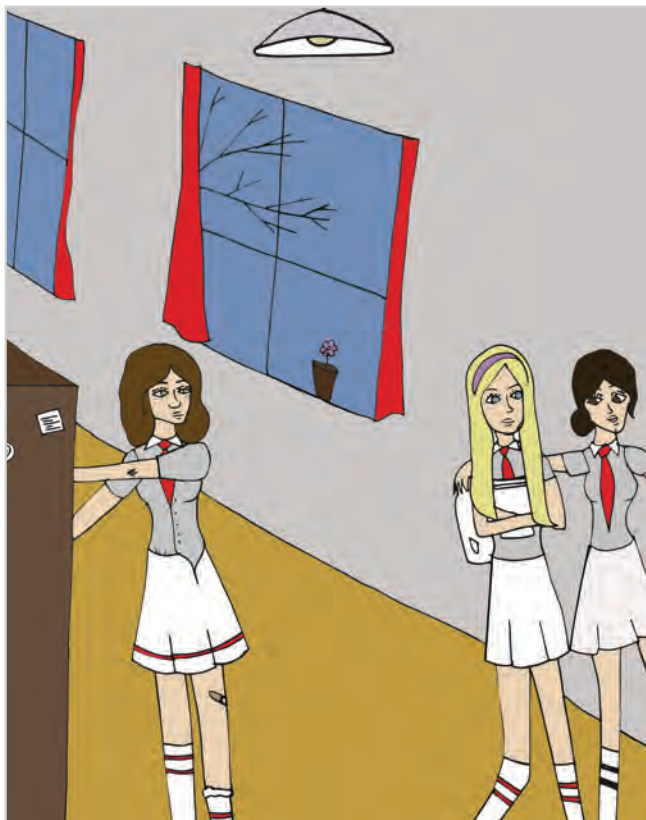
MATEI LINDA

matei.linda@yahoo.com

Fogas kérdés

A mi iskolánk fiatalos iskola. Friss szelek fújnak, üdék az arcok. Katedrák roskadoznak a tanárnőknek behordott hóvirágok súlya alatt. Bundás kenyeret eszünk, vagy zsírosdeszkát hagymával, gyatra iskolástáskánk füle folyton leszakad, az egyenruhánk olyan, mintha valaki megrágta, majd ránk köpte volna, és senki sem védi a hóvirágot.

Ők a jó lányok, az illatos szél legszebb virágai, akik képesek a nap végén is gyűretlen egyenruhában, sértetlen, lapos zsebbel, emelt fejükön jól fésült frizurával hazafele lépkedni

Tele a város hóvirágáruval. A népszerűek, vagyis azok, akiket egész télen kellő mértékben mosdattak az udvaron, maréknyi, piros-fehér zsinóron csüngő, csillámló apróságot, közismert nevén márciuskát viselnek a szívük fölött ékeskedő karszám szomszédságában vagy éppen rajta.

Fogas kérdés, hogy ha szívünk fölött viseljük, miért karszám a neve. Mondom is, miről van szó. Bal mellzseb fölött és jobb karon viselt, féltenyér méretű, téglalap alakú fekete posztódarabról, amire sárga selyemcérnával ráhímezték a tanintézmény nevét és a posztódarabot viselő tanuló számát.

Fogas kérdés, hogy miért kell a tanulónak számmal ellátva közlekednie a város utcáin, illetve a tanintézményben. Tanáraink elmondása szerint ez azért szükséges, hogy amikor vadbarmok vagy kulturálatlan majmok módjára kiviseljük

magunk, ordibálunk, lökdösődünk, óráról lógunk, és nem adjuk át ülőhelyünket a trolibuszon, azt a számot a sértettek följegyezhessek.

Fogas kérdés, hogy mi történik a följegyzett illetővel. Legnagyobb bajban a följegyzett illető olyankor van, amikor állítólagos fogfájással vagy gyomorrontás gyanújára hivatkozva a tanintézményből való távozásra engedélyt kér és kap, de egészen rövid időn belül karszámát a belvárosi temető vagy a fűvészkert ösvényein való illetlen magatartás okán följegyzik.

De ilyenkor őzikék, kéményseprők, szívecskék, virágocskák, négylevelű lóherék, madárkák, bogarak és hasonlók lepik el a karszámot, a lányokét, a szívük fölött. Nem látszik a szám. Bátran lehetne vadbarom vagy kulturálatlan majom módjára viselkedni. Sajnos ez nem történik meg, mert általában azok jutnak sok márciuskához, akik legkevésbé érznek nyeletlenkedésre való késztetést.

Nem tudom, ezt a sok nevet tudják-e hová tenni, én csak azért dobálózom velük, mert rákaptam a görög-római mitológiára, és egyből rájöttem, hogy semmi keresnivalóm az istenek között.

Ők a jó lányok, az illatos szél legszebb virágai, akik képesek a nap végén is gyűretlen egyenruhában, sértetlen, lapos zsebbel, emelt fejükön jól fésült frizurával hazafele lépkedni, makulátlan iskolástáskájukban kifogástalanul rendben tartott tolltartóval, érintetlen, foltmentes fehér pamutharisnyában.

Elkeserítő. Ők a sulis Júnói, Artemiszei és Aphroditéi. Szerintem tudják, mekkora szívfájdalommal lesik őket a szakadt zsebű, lyukas térdű, tépett fogantyús táskát cipelő, maszatos képű, kócos Pandórák, akik tudathasadásos Prométheuszak készülnek. Nem tudom, ezt a sok nevet tudják-e hová tenni, én csak azért dobálózom velük, mert rákaptam a görög-római mitológiára, és egyből rájöttem, hogy semmi keresnivalóm az istenek között.

Fogas kérdés, hol van egyáltalán keresnivalóm nekem. Az üde és fiatalos iskolánkon kívül, ahol becsületre meg móresre tanítanak bennünket, és megmutatják, hol lakik a magyarok istene. Vagy mi. Igazság szerint én a friss szélben ringatózó faágak alatt érzem legotthonosabban magam, amikor a felhők mögül kibukkanó napsugár az ölemben tartott könyv lapjára téved.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

A „madarak atyjáról” elnevezett versenyen az ifjú természetbúvárok

Az országban élő védett állat- és növényfajokról, a biodiverzitás megőrzéséről, ökológiai lábnyomunk csökkentésének fontosságáról, valamint a 19–20. század egyik legnagyobb magyar természettudósa, Herman Ottó életéről és munkásságáról tudhattak meg többet azok a 7–8. osztályos diákok, akik részt vettek az ismert zoológusról elnevezett versenyen. A Kárpát-medence egészére kiterjesztett 32. Herman Ottó-biológiaversenybe hetedik alkalommal kapcsolódtak be erdélyi iskolák, a megmérettetés döntőjét március 5-én tartották a Magyar Természettudományi Társulat, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, valamint a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége szervezésében a felsőfokú intézmény kolozsvári karának Tordai úti épületében.

Az Erdélyben ezen a szakterületen hiánypótlónak számító, nagy presztízsű megmérettetés ez alkalommal is a 13–14. éves tanulónak kívánt lehetőséget adni képességeik megmutatására, kibontakoztatására – olvasható a Sapientia EMTE szerkesztőségünkhöz eljuttatott közleményében. A tehetséggondozó és -fejlesztő versenyen 40 iskolából 171 diák vett részt, akiknek 33 szaktanár segített a felkészülésben. A kincses városi döntőben a diákok a szervezőbizottság által korábban megjelölt témakörökben bizonyíthatták rátermettségüket. A legmagasabb pontszámot a 7. osztályosok közül Lakatos Réka, a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium diákja és Jaskó Eszter, a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum diákja érték el, a 8. osztályosok kategóriájában pedig Derzsi György, a székelyudvarhelyi Benedek Elek Pedagógiai Líceum diákja, valamint Mikó Nikolett Vivien, a nagyváradi 11-es Számú Általános Iskola diákja bizonyult a legjobbnak, ők jutottak tovább a magyarországi Fertő–Hanság Nemzeti Parkban június 2–4.

között szervezendő Kárpát-medencei döntőbe.

A kolozsvári rendezvényen Tonk Szende egyetemi docens, a rendezvény főszervezője és a Magyar Természettudományi Társulat elnökségi tagja köszöntőbeszédében a tanár-diák kapcsolat jelentőségét hangsúlyozta a tehetséggondozásban, pályaorientációban. Úgy fogalmazott, a Herman Ottó Kárpát-medencei biológaversenyre minden évben magas a jelentkezők száma, az idei fordulóra pedig minden eddiginél

Nevéhez fűződik a magyar őskőkorszak-kutatás és a magyar tudományos barlangkutatás megindítása is.

nagyobb létszámú volt a jelentkezés, ami a felkészítő tanárok elkötelezettsége mellett a „hűségnek, a verseny hírnevének és a bizalomnak” köszönhető.

Szenkovics Dezső egyetemi adjunktus, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem kolozsvári karának dékánja hozzátette, a Kárpát-medencei biológaversenyhez hasonló kezdeményezések a közoktatás presztízsének növeléséhez is hozzájárulnak. „A közoktatás sikere és gondja a felsőoktatásé is. A 21. század egyeteme nemcsak az egyetemen zajló oktatásról szól, hanem ki kell lépni az „elefántcsonttoronyból”, és részese lenni a társadalomnak” – fogalmazott a kolozsvári kar dékánja.

A megmérettetést követően a diákok számára Fodorpataki László egyetemi docens tartott előadást *Algák az ember szolgálatában* címmel, illetve a fiatal természetbúvárok különböző foglalkozásokon vehettek részt: az egyetem stúdiójában a zöld hátteres foglalkozáson a sivatagba, az őserdőbe, a Holdra vagy a

Roxfortba is ellátogattak, a felsőoktatási intézmény laborjában pedig különböző kémiai kísérleteket végeztek.

A biológia tudománya iránt érdeklődő diákok számára meghirdetett verseny az utolsó magyar polihisztornak és a „madarak atyjának” is nevezett Herman Ottó (1835–1914) munkássága előtt tiszteleg. A Felvidéken született természettudós, néprajzkutató, politikus tanulmányait Miskolcon, majd 1853-ban a bécsi politechnikumban végezte, itt kezdett el érdeklődni a természettudományok iránt. 1864-ben került kapcsolatba a muzeológiával: ekkor lett konzervátor Brassai Sámuel keze alatt Kolozsváron, ahol lerakta a később híressé vált állattani gyűjtemény alapját is. Az autodidakta tudós gyűjtő- és kutatómunkái eredményeit rendszeresen közzétette. Egyik legnépszerűbb műve *A madarak hasznáról és káráról* című könyv, amely rövid idő alatt több kiadást is megért, további jelentős művei *A magyar halászat könyve*, valamint a *Magyarország pókfauája*.

Nevéhez fűződik a magyar őskőkorszak-kutatás és a magyar tudományos barlangkutatás megindítása is. Termékeny természetrajzi írói munkássága mellett mint tudományszervező is jeleskedett, 1877-ben alapította és tíz évig szerkesztette a *Természettudományi Füzeteket*, továbbá 1893-ban alapította és haláláig szerkesztette a ma is megjelenő *Aquila* madártani folyóiratot. Közzétett tanulmányai közül több mind a mai napig forrásként is használható. A Magyar Ornitológiai Központ alapító igazgatója, a Magyar Néprajzi Társaság alapító tagja, majd később elnöke. 1879 és 1886 között az Országgyűlés munkájában függetlenségi párti képviselőként vett részt.

DEÁK SZIDÓNIA

dkszidonia@gmail.com

Ki Orbán Balázs, és mire tanított minket?

Székelyudvarhely mellett, Lengyelfalván született 1829. február 3-án, udvarhelyszéki székely családban nőtt fel, majd Budapesten, 1890. április 19-én hunyt el. Apja lengyelfalvi báró Orbán János, anyja Knechtel Eugénia volt, iskoláit Székelyudvarhelyen végezte. Az utókor sok esetben a „legnagyobb székelyként” tartja számon Orbán Balázst. Ezt a címet *A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népművészeti szempontból* című terjedelmes monográfiájával érdemelte ki. Székelyudvarhelyi iskolánk immár 50 éve büszkén viseli az Orbán Balázs nevet. Minket is büszkeséggel tölt el, hogy a legnagyobb székely nevével iskolában taníthatunk, nevelhetünk. Nagyon sokat volt távol hazájától, bejárta Kis-Ázsiát, Egyiptomot, élményeit később hat kötetben jelentette meg, *Utazás Keleten* címmel. A sok távollét ellenére mégis mindig hű maradt hazájához. Ő a következőképpen vallott hazaszeretetről: „...mert inkább vagyok szegényen

emlékének megőrzésére fektetik a hangsúlyt. Minden évben február elején ünnepeljük meg Orbán Balázs születésének évfordulóját. Mi, pedagógusok és a nagyobb diákok részt veszünk a városunk központjában található szobor előtt tartott ünnepségen, valamint a koszorúzáson a Szejkézfürdőn található végső nyughelyénél. Az utóbbi évben a legkisebbekkel sétavonattal mentünk el Szejkére, ahol ellátogattunk az Orbán Balázs Látó-

A ceruza nemcsak az írást, rajzolást jelenti számunkra, hanem Orbán Balázs munkásságát is szimbolizálja. A különböző színek pedig jelképezik a változatosságot, az új iránti nyitottságot, ami iskolánk életében ugyanúgy fellelhető, mint névadónk életében.

magyar, mint gazdagon világpolgár, mert inkább ragaszkodom az őseim vére által, ezen annyira nemes szenvedés által szentesített földhöz, mint a világ bármely idegen boldog országához!” Ez a szemlélet közösségünk szellemét is áthatja, és arra törekszünk, hogy a nevelőmunkánk által a tanulóink is megértsék, majd továbbvigyék ennek fontosságát. Névadónk szellemiségéhez való hűségünket mi sem bizonyítja jobban, mint az első látkép, amely eléünk tárul iskolánkba lépéskor. A székely pár és a székelykapu mellett megtalálható iskolánk mottója, amely szintén Orbán Baláztól származik: „PORSZEMEKBŐL ALAKULNAK A SZIKLÁK”. Fontos számunkra a színes ceruzákból álló kapunk, ami a logón és egyenruhánkon is megtalálható, valamint motívumként is értelmezhető. A színes ceruzáknak nemcsak a figyelemfelkeltés a célja, hanem különböző jelentéseket hordoznak, azt jelképezik, amit az itt töltött évek során ért meg az ember. Az iskolát kezdő gyerekeknek a gyerekbarát környezetet jelenti, viszont a nagyobbak már a mögöttes értelmét is megértik. A ceruza nemcsak az írást, rajzolást jelenti számunkra, hanem Orbán Balázs munkásságát is szimbolizálja. A különböző színek pedig jelképezik a változatosságot, az új iránti nyitottságot, ami iskolánk életében ugyanúgy fellelhető, mint névadónk életében. A tanulás mellett számtalan olyan programot szervezünk, amelyek a hagyományaink felelevenítésére, Orbán Balázs

A székelyudvarhelyi Orbán Balázs-iskola ceruzakerítése

gatóközpontba. Itt a gyerekek is megismerkedhetnek névadónk életének fontosabb állomásaival, néhány olyan, hozzá köthető tárggyal, fogalommal, mint például a korabeli fényképezőgép, a piramis, múmia. Ezt követően megtekintettük a sírhelyét. Nagy örömünkre szolgált, hogy a gyerekek nagy érdeklődéssel vettek részt a programon. Eközben a felső tagozatos diákok a Művelődési Házban a *Nincs a rétnek kabátja* című drámafoglalkozáson vettek részt, a Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár munkatársa a fotográfia rejtelmibe vezette be őket. Minden ősszel megszervezzük az Orbán Balázs nyomdokain elnevezésű megyeközi versenyt, amelyen a diákok és a pedagógusok is részt vehetnek. Mivel mindannyian Orbán Balázs örökösei vagyunk, minden erőnkkel és tudásunkkal azon dolgozunk, hogy a ránk hagyott örökséget, kincseket méltóképpen tudjuk megőrizni és átadni az iskolánk tanulóinak, életkori sajátosságaiuknak megfelelően. Igyekszünk legalább annyi hangsúlyt fektetni a nevelésre, élményszerzésre, hagyományörzésre, szociális kapcsolatokra, mint az ismeretszerzésre, ismeretátadásra.

Jó felidézni Orbán Balázs egyik legszebb gondolatát: „...családdal nem lévén megáldva, a magyar népet tekintem családomnak, és azt is kívánom fő örökösömmé tenni”.

A szerző a székelyudvarhelyi Orbán Balázs Általános Iskola tanítónője.

MIHÁLY GYOPÁR-HENRIETTA

gyopar186@gmail.com

RMDSZ: van előrelépés az új tanügyi törvényben

A közoktatásra és felsőoktatásra vonatkozó törvénytervezetek szakmai előkészítő munkája alatt sikerült elfogadtatni az RMDSZ-nek a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével, iskolaigazgatókkal, történelmi egyházakkal, szórványközösségekkel közösen kialakított több javaslatát. Az RMDSZ három fontos célkitűzést határozott meg: az anyanyelvi oktatás jelenlegi szabályozásai ne szűküljenek, a rendszerszerű átalakítások a közösségi jogokat ne érintsék, valamint rugalmasabb, minőségi oktatási rendszer jöhessen létre, amely támogassa a munkaerőpiacon való gyors elhelyezkedést és a szülőföldön maradást. A javaslatokat Szabó Ödön Bihar megyei parlamenti képviselő, az RMDSZ tanügyi szakpolitikusa ismertette az *Rmdsz.ro* honlapon. A minisztériumnak külön országos programot kell indítania a román nyelv oktatására vonatkozóan a kisebbségek számára. Ez magában foglalja korszerű kiegészítő és digitális anyagok elkészítését, román nyelvű táborok, cserediákprogramok szervezését. Szabó Ödön elmondta: a törvény alkotói belátták, hogy az anyanyelvi oktatási rendszer több költséggel jár, hatékony működéséhez többletforrásra van szükség. A tervezet szerint ott, ahol a diáklétszám 300 fő alatt van, kötelező lesz biztosítani a működéshez szükséges teljes forrást. Ez biztonságba helyezi a szórványt és a vidéki kisiskolákat. A tervezet szerint a pedagógusok kezdő fizetése az átlagbér szintjéről indulna, ezzel vonzanák a pályára az egyetemre frissen végzetteket. A tanárhiány ellensúlyozására újból elérhetővé válnak a felsőoktatásban a dupla szakosítások. A diákok azon a nyelven felvételizhetnek az egyetemre (kivételt képeznek a nemzetbiztonsági szakok), amilyen nyelven tanultak a középiskolában, és anyanyelven is elérhetővé válik a habilitáció. A kisebbségi tanintézményekben többletfeladatot végző óvónők esetében a román nyelv oktatását a tanítókhöz hasonlóan különóraként fogja fizetni a minisztérium. Az intézményi bérköltség

2%-ában meghatározott iskolai prémieumalappal motiválnák a több feladatot vállaló pedagógusokat. Az iskolák, intézmények közötti együttműködés támogatására konzorciumi partnerségek jöhetnek létre, amelyek a normatív finanszírozás 25%-os emelkedését eredményezhetik azok számára, akik ezt az együttműködést szerződésben vállalják. „A tanügyi rendszer keretében működő önálló intézmények, mint például a kisebbségi pedagógusképző központ finanszírozását is teljes egészében központi finanszírozás alá rendeltük, hiszen eddig csak részleges finanszírozás volt. Az oktatáskutató intézet, valamint a vizsgatételeket előkészítő tanács esetében pedig kötelezően működni kell kisebbségi részlegnek. Ezek a kormányprogramban szereplő vállalásaink voltak” – mutatott rá Szabó Ödön, aki szerint a parlamenti szavazásig még néhány pontban módosítani kell a tervezetet ahhoz, hogy bátran elmondhassuk: előrelépés történt kisebbségi szempontból az oktatási törvényben.

A felvételi eltörlését javasolja a tanügyi szakszervezet

Töröljék az oktatási törvénytervezetből a középiskolai felvételi lehetőséget, az ezt kiváltó képességfelmérő pedig álljon öt vizsgából – ismerteti az *Edupedu* oktatási szakportálra hivatkozva a *Maszol* a Szabad Tanügyi Szakszervezetek Szövetségének (FSLI) az oktatási törvénytervezet kapcsán megfogalmazott javaslatát. A törvénytervezetben jelenleg az szerepel, hogy az elméleti és szaklíceumok, melyekben az évek során bizonyítottan nagy volt a túljelentkezés, dönthetnek úgy, hogy a meghirdetett helyek 60 százalékára felvételi vizsgát hirdetnek. A módosító indítvány azt javasolja, hogy a 2024–25-ös tanévben ötödik osztályt kezdő diákok már öt tantárgyból vizsgázzanak a képességfelmérőn: matematika és informatika, román nyelv és irodalom, tudományok (fizika, kémia, biológia), humán tantárgyak (történelem, földrajz és idegen nyelvek), anyanyelv. Minden líceum egy évvel a felmérő előtt meg kellene határozza és nyilvánosságra hozza,

hogy melyik próbát milyen arányban számítja bele a felvételi jegybe, valamint milyen mértékben mindegyik vizsgát kötelezően figyelembe kellene venni. Az érdekvédelmi képviselő szerint így arra ösztönöznék a diákokat: minden tantárgyat vegyenek komolyan. Nem lennének „főtantárgyak”, mint jelenleg a matematika, román és a magyar, a teljes tananyagot figyelembe vennék a vizsgán.

Ötezernél többen a Herkules-programban

5600 diák vett részt a február 6–24. között zajlott Herkules-programban: a téli vakációban különböző sportágakat próbálhattak ki ingyen a 6–15 éves diákok. A 2022 nyarán indított program célja megismertetni és megszerettetni a diákokkal a sportot. A legnépszerűbbnek eddig az úszás, kézilabda, labdarúgás, kosárlabda, atlétika, asztalitenisz, röplabda és dzsúdó bizonyult, a téli sportok közül a sélés – írja az *Rmdsz.ro*. A sportminisztérium arra törekszik, hogy kormányzati eszközökkel minél több fiatal és felnőtt számára sportolási lehetőséget teremtsen, minél több sportlétesítményt építsen, támogassa a versenysportokat.

1-ről 2 évre nő a szabadság örökbe fogadott gyerek esetén

Egy helyett két évig terjedő összeszkási szabadságra lesz jogosult a gyereket örökbe fogadó egyik szülő – ismerteti az RMDSZ parlamenti munkájának újabb eredményét az *Rmdsz.ro*. Így a biológiai szülőkkel egyenlő bánásmódban részesülnek az örökbe fogadó szülők, akik számára eddig csak egy év volt az összeszkási szabadság időtartama. „A közösséget akkor tudjuk a legjobban erősíteni, ha a kormányzás eszközeit az identitás erősítése mellett a család erősítésére fordítjuk. Számunkra a családok és gyermekek biztonsága mindent felülír. Romániában 5410 gyerek vár arra, hogy békés családban nőhessen fel. Minden gyereknek joga van arra, hogy biztonságban, szeretetteljes környezetben élhessen” – nyilatkozta Csép Éva-Andrea Maros megyei parlamenti képviselő, a munkaügyi és szociális

védelmi bizottság alelnöke. Két évvel ezelőtt az RMDSZ-nek sikerült elérnie az örökbefogadási folyamat könnyítését, a procedúrák egyszerűsítését. Kiemelkedő megvalósítás például az összeszkási szabadság idején kapott juttatás, amit hasonlóan számolnak ki a gyermeknevelési szabadságon lévő szülők juttatásával: az elmúlt két év, de nem kevesebb, mint 12 hónap átlagjövödelmének a 85 százalékat kapják az örökbe fogadó szülők.

A jövő évi tavaszi vakáció egybeesik az ortodox húsvétal

A 2024-es tavaszi vakációra vonatkozó módosító javaslat beépítésével véglegesítették a 2023–24-es tanév szerkezetéről szóló rendeletet: 2024. április 27-től május 7-ig tart az ortodox húsvétal tíznaposra bővült egyhetes tavaszi vakáció. A katolikus és protestáns egyházaknál a húsvét március 31-én kezdődik, az egyhetes tavaszi vakációt eredetileg a katolikus és ortodox húsvét közötti több mint egy hónapos időszakra tervezték, de bírálók szerint ez további megtorpanást keltett volna a tanítási folyamatban, a két húsvét közötti 35 napban nem folya rendes oktatás, mert ilyenkor az iskolákban is lazábbra veszik a tanítást. A rendelet szerint a tanév 2023. szeptember 11-én kezdődik, és 2024. június 21-én ér véget. A Zöld hetet és az Iskola másként hetet 2024. április 26-ig kell megszervezni.

Széken találkoztak a tanügyi vezetők és szakpolitikusok

Az RMDSZ által kezdeményezett országos konzultációsorozat egyik állomásaként március elején Széken találkoztak Kolozs megye óvodáinak és iskoláinak igazgatói, az egyetemek magyar tagozatainak vezetői – írja a *Maszol*. A fórumon megvitatták az oktatással és az új tanügyi törvénytervezettel kapcsolatos problémákat, Csoma Botond parlamenti képviselő, a Kolozs megyei RMDSZ elnöke, Kallós Zoltán tanügyi államtitkár és Szabó Ödön oktatási szakpolitikus válaszolta meg a felmerülő kérdéseket. Kerekes Adelhaida főtanfelügyelő-helyettes ismertette a 2022–2023-as tanév eddigi statisztikai adatait, kiemelve: az új

beiskolázási tervben Kolozs megyében sikerült megtartani az összes induló osztályt és két magyar iskolapszichológus-állást kiharcolni.

Rabbiképző épül Nagyváradon

Márciusban elkezdődik a nagyváradi rabbiképző székhelyének építése – nyilatkozta a *Maszol*-nak Felix Koppelman, a Nagyváradi Zsidó Hitközség elnöke. Az épületegyüttest várhatóan 2024 végén adják át. A bentlakásos intézményben a legalább százfős zsidó közösségek számára képeznek majd vallási vezetőket. Ők nem kifejezetten rabbik lesznek, hanem a közösségi ima vezetésére jogosult ügynevezett előimádkozók. Romániában két rabbi tevékenykedik, Nagyváradon és Bukarestben. Egy rabbi meghívása Izraelből költséges, a zsidó közösségek zöme nem engedheti meg magának, ezt a problémát orvosolná a váradi intézmény létrehozásával. Romániában többek között Kolozsváron, Temesváron, Brassóban és Máramaros-szigeten vannak legalább 100 fős zsidó közösségek. A rabbiképzőben 15–18 fő fog tanulni egy évfolyamon, a képzés időtartama 2-3 év, az oktatók izraeli vendégtanárok lesznek. Az iskolához internátus és étkezdé is tartozik majd. Az ilyen jellegű zsidó oktatási intézmények hagyományos elnevezése jesiva. Az Osztrák–Magyar Monarchia idején Magyarországon mintegy 200 jesiva működött. A holokauszt és a kivándorlás miatt az elmúlt évtizedekben valamennyi romániai jesiva megszűnt, a nagyváradi lesz az egyetlen ilyen intézmény az országban. A tavalyi népszámláláson 2707 személy vallotta magát zsidónak, 2011-ben 3519 zsidó élt az országban.

Kötelező tantárgy lesz a kommunizmus története

A kommunizmus története kötelező tantárgyként kerül a kerettantervekbe. A tantárgy bevezetésével a gyermekek megismerhetik a mai demokratikus társadalomért hozott múltbéli áldozatokat – idézte Ligia Deca oktatási miniszternek a kommunizmusellenes politikai foglyok emléknapiján, március 9-én tett bejelentését az *Agerpres*

hírugynökségre hivatkozva a *Krónika*. „Ismerni kell a múltat, hogy ugyanazok a hibák ne ismétlődhessenek meg, és hogy a jövőnket a szabadság és a demokrácia határozza meg. Ezért támogatom az elnyomó kommunista rendszer borzalmainak és bűneinek, a romániai gulágokat megjártak szenvedéseinek mélyreható tanulmányozását” – hangsúlyozta az emléknapi alkalmából írt Facebook-bejegyzésében Nicolae Ciucă kormányfő.

Nő az oktatási-nevelési támogatás

Százezer forintba emeli a magyar kormány a határon túli óvodásoknak és iskolásoknak járó oktatási-nevelési támogatást – jelentette be Panyi Miklós, a budapesti Miniszterelnökség stratégiai államtitkára február végén Kolozsváron. Jelenleg 22 400 forint (287 lej) a támogatás összege gyermekenként és tanévenként. A magyar kormány idén először a kárpátaljai magyarok esetében növelte a juttatást, az ottani óvodások, diákok és egyetemi hallgatók már januárban bruttó százezer forint (mintegy 1300 lej) támogatásban részesültek. A magyar nyelven tanuló romániai gyermekek a 2023–24-es tanévtől jogosultak a megemelt támogatásra. Cikkében a *Krónika* arról is beszámol, hogy Erdély 31 szórványtelepülésén indítja el a következő tanévtől iskolabuszprogramját a Rákóczi Szövetség a magyar kormány támogatásával, az Iskola Alapítvánnyal együttműködve. Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség elnöke elmondta: 11 erdélyi megyében mintegy 500 diákot szállítanak majd több mint száz településről 34 általános iskolába. Abban bíznak, hogy Erdélyben legalább akkora sikert arat a program, mint Felvidéken, ahol hatására 30 százalékkal nőtt az első osztályba íratott gyerekek száma. Hangsúlyozta: nem púp akar lenni „a lét és nemlét között működő iskolák nyakán”, ezért a 9 személy szállítására alkalmas 36 iskolabusz teljes üzemeltetését vállalják. A járműveket 501 millió forintért vásárolták a magyar kormány támogatásával.

K. E.